

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra primární a preprimární pedagogiky

Povinná předškolní docházka z pohledu rodičů

Parents view on compulsory preschool attendance

Diplomová práce

lic. Natálie Obadalová

II. ročník – kombinované studium

Obor: Předškolní pedagogika

Vedoucí práce: prof. PhDr. Eva Šmelová, Ph.D.

Olomouc

2023

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní všechny použité zdroje a literaturu.

V Olomouci dne

Děkuji prof. PhDr. Evě Šmelové, Ph.D., za odborné vedení diplomové práce,
poskytování rad a vstřícný přístup.

Obsah

Úvod	6
I Teoretická část	7
1 Předškolní vzdělávání	7
1.1 Kurikulární a legislativní dokumenty	7
1.2 Záměry a cíle předškolní vzdělávání	9
1.2.1 Školský zákon	10
1.2.2 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání	10
2 Spolupráce rodiny se školou	14
2.1 Rodina	14
2.2 Povinnosti rodičů	17
2.3 Mateřská škola	19
2.3.1 Mateřská škola jako příprava na vstup do základní školy	21
2.4 Možnosti spolupráce	24
2.4.1 Metody spolupráce	26
2.4.2 Formy spolupráce	26
3 Poznatky České školní inspekce	28
3.1.1 Údaje o dětech plnících povinnou předškolní docházku	28
3.1.2 Dopady povinné předškolní docházky	29
II Empirická část	30
4 Pedagogický výzkum	30
4.1 Cíl empirické části a výzkumné otázky	30
4.2 Cílová skupina	30
4.3 Výzkumná metoda	30
4.4 Popis a průběh výzkumného šetření	30
5 Výsledky dotazníkového šetření	31
5.1 Charakteristika výzkumného vzorku	31
5.2 Výsledky položek z hlediska umístění mateřské školy	33
5.3 Výsledky položek z hlediska věku respondentů	44
5.4 Výsledky položek z hlediska vzdělání respondentů	57
5.5 Výsledky jednotlivých položek	69
5.6 Kontrolní položky	79
4 Diskuse	82
4.1 Diskuse nad výzkumnými otázkami	82
Závěr	84

Seznam literatury.....	85
Seznam příloh.....	88

Úvod

Téma diplomové práce jsem si vybrala s ohledem na mé působení jako učitelka v mateřské škole. Setkávám se s odlišnými názory rodičů na předškolní docházku. Někteří tvrdí, že mateřská škola je pouze instituce, kde se děti hlídají a hrají si, naopak jiní tvrdí, že mateřská škola je základem pro získávání potřebných znalostí, dovedností a schopností před vstupem do základní školy. Jak to tedy je? Hlavním cílem práce je tedy zjistit názor rodičů na důležitost povinné předškolní docházky.

Diplomová práce obsahuje dvě části. Část teoretickou tvoří tři kapitoly, kdy první popisuje předškolní vzdělávání a jeho legislativní ukotvení, kurikulární dokumenty, záměry a cíle předškolního vzdělávání. Druhá kapitola pojednává o rodině a mateřské škole, o jejich spolupráci, školní připravenosti a zralosti. Poslední kapitola se zabývá různými názory rodičů a srovnává výzkumy, které se zabývaly předškolním vzděláváním nebo spoluprací rodiny a školy.

Část empirická zahrnuje hlavní cíl výzkumu, výzkumné otázky, grafy a komentáře k výsledkům z dotazníkového šetření. Kapitola s diskusí obsahuje shrnutí poznatků z výzkumu a odpovědi na výzkumné otázky. Pro zjišťování údajů byla zvolena výše zmíněná metoda dotazníku. Závěr obsahuje shrnutí a mé poznatky ohledně důležitosti povinné předškolní docházky.

I Teoretická část

1 Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání se zabývá výchovou a vzděláváním dětí většinou od tří do šesti let. Díky školskému zákonu je také součástí vzdělávací soustavy a v mezinárodní normě klasifikace ve vzdělávání (ISCED) se mu přisuzuje index 0. (Splavcová, Kropáčková, 2016, str. 65)

„Pro každého občana České republiky je dnes samozřejmostí, že v ČR existují vzdělávací instituce pro vzdělávání a péči o děti předškolního věku – mateřské školy.“ (Průcha, 2013, str. 110) V RVP PV (2021, str. 6) se zmiňuje, že předškolní vzdělávání mohou zajišťovat nejen mateřské školy, ale také lesní mateřské školy nebo přípravné třídy základních škol. Přípravné třídy slouží k vyrovnání vývoje dětí před zahájením povinné školní docházky. Jsou zde zařazovány děti s odkladem školní docházky nebo děti pocházející ze sociálně znevýhodněného prostředí. Rodiče však musí zažádat o zařazení dítěte do této třídy a přinést písemné doporučení školského poradenského zařízení. (Průcha a kol., 2016, str. 82)

Mnoho lidí se domnívá, že vzdělávání začíná až při nástupu do základní školy. Neuvědomují si však, že se děti určitým způsobem vzdělávají také v mateřské škole, tj. ve věku od 3 do 6 let. (Průcha, 2013, str. 112) S účinností od 1. září 2016 se předškolního vzdělávání mohou účastnit děti nejdříve od dvou let věku. (RVP PV, 2021, str. 6)

Zahraniční výzkum z roku 2008 dokazuje, že předškolní vzdělávání může zlepšit učení a vývoj dětí především během pěti let života. Bylo zjištěno, že předškolní vzdělávání má pozitivní dopad na kognitivní vývoj, školní připravenost a sociální chování jedince. Z výsledků také plyne, že péče o malé děti doma nemá tak velký účinek na vývoj dítěte, jako když dochází do předškolního zařízení, kde zlepšuje i své jazykové schopnosti. Předškolní zařízení má sice kladný vliv na vývoj jedince, ale pouze tehdy, pokud má kvalitní vzdělávací program. (Barnett, 2008, str. 1-21)

1.1 Kurikulární a legislativní dokumenty

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) zveřejnilo v roce 1999 *Koncepci vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v České republice*, která přispěla k vytvoření strategického dokumentu tzv. Bílé knihy. V roce 2001 byla zpracována konečná podoba *Národního programu rozvoje vzdělávání*. Jedná se o závazný vládní

dokument, který vymezuje rámec vzdělávací politiky státu, obecné cíle výchovy a vzdělávání dětí od předškolního věku až po vzdělávání dospělých. Dokument rozděluje vzdělávání do tří sektorů, tj. regionální školství, terciární vzdělávání a vzdělávání dospělých. (MŠMT, 2001, str. 7-9) V tomto roce byl také vydán další kurikulární dokument, tj. první verze Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (dále jen RVP PV), která byla v roce 2004 aktualizována. (Šmelová, 2015, str. 103) Nejnovější RVP PV je platný od roku 2021 s novelizací týkající se poskytování jazykové podpory dětem s odlišným mateřským jazykem. (MŠMT, 2021) RVP PV je základem pro pojetí, organizaci a průběh předškolního vzdělávání. (Splavcová, Kropáčková, 2016, str. 65)

„Zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školským zákonem), ve znění pozdějších předpisů, se předškolní vzdělávání stává legitimní součástí systému vzdělávání.“ (RVP PV, 2021, str. 6) Předškolní vzdělávání je ukotveno ve školském zákoně v § 33 až § 35. (Zákon č. 561/2004 Sb. školský zákon)

Organizace předškolního vzdělávání je shrnuta ve vyhlášce č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání. Jsou zde důležité informace týkající se počtu přijatých dětí ve třídách, úplaty za předškolní vzdělávání, stravování, péče o zdraví a bezpečnost dětí, provozu a organizace mateřské školy. (Průcha a kol., 2016, str. 74)

V roce 2016 nabyla účinnosti změna ve školském zákoně, konkrétně § 16 a § 17, který podpořil vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Stanovuje konkrétní podmínky, podpůrná opatření a zahrnuje také podmínky pro poskytování poradenské pomoci školského poradenského zařízení všem vzdělávacím institucím, které přijmou ke vzdělávání dítě se speciálními vzdělávacími potřebami. (Zákon č. 561/2004 Sb. školský zákon)

Další změna, která byla pro předškolní vzdělávání zcela zásadní, je zavedení povinné předškolní docházky od září 2017. (Šmelová, 2018, str. 31) Urbanovská a kol. (2019, str. 16) ve své publikaci uvádí, že předškolní docházka je povinná pro děti, které do začátku školního roku dovrší pět let, a to do zahájení povinné školní docházky. Plnění povinné předškolní docházky není povinností pro děti s hlubokým mentálním postižením. (ČŠI, 2018, str. 3)

1.2 Záměry a cíle předškolní vzdělávání

Koťátková (2014, str. 160-161) uvádí, že předškolní vzdělávání má nabízet vhodné podnětné prostředí, individuální přístup, společné soužití dětí, vzdělávání pomocí propojených témat, metody podporující zájem dětí, prostor pro spontánnost, volnost a situace pro sociální učení. Mateřská škola se stává jakousi „vstupenkou“ do procesu celoživotního učení, kdy dítě získává potřebné kompetence k pozdějšímu uplatnění na trhu práce. Dítě se díky předškolnímu vzdělávání lépe adaptuje na změny v oblasti ekonomiky, techniky, společnosti, a díky zkušenostem, které v této instituci získává, je jeho přechod do základní školy plynulejší. (Veteška, Tureckiová, 2008, str. 13-14)

Vzdělávací systém dokumentů, v nichž jsou zmíněny cíle předškolního vzdělávání, můžeme rozdělit na dvě úrovně. První úroveň nazýváme státní a řadíme zde již zmíněnou Bílou knihu a Rámcové vzdělávací programy (dále jen RVP) jednotlivých vzdělávání. Školní úroveň tvoří Školní vzdělávací programy (dále jen ŠVP), které si vytváří každá škola sama. (Šmelová, 2004, str. 107) ŠVP se zpracovává v souladu s RVP PV a měl by vypovídat o záměrech školy, obsahu a způsobu edukační činnosti. (Koťátková, 2008, str. 97-100)

MŠMT však rozděluje systém vzdělávání na úroveň nejvyšší, tj. státní program vzdělávání tzv. národní kurikulum, které je schvalováno vládou. V tomto dokumentu jsou vymezeny veškeré požadavky a obecné cíle, které jsou ukotveny také ve školském zákoně, týkající se výchovy a vzdělávání. Další úrovní jsou centrálně zpracované kurikulární dokumenty tzv. RVP, ve kterých nalezneme konkrétní cíle a požadavky k jednotlivým stupňům vzdělávání. Nejnižší úroveň tvoří ŠVP, které si každá škola zpracovává sama podle svých potřeb a plánů. Díky tomu se stává relativně autonomní organizací. (MŠMT, 2001, str. 37-38)

ŠVP se někdy označuje jako školní kurikulum. Tento dokument musí být zpracován v souladu s RVP PV a vytváří se s ohledem na podmínky a možnosti konkrétní školy. V programu bývá popsána organizace dne, stručný obsah výchovně vzdělávací práce, koncepce třídních programů, způsob evaluace, bližší informace o zaměstnancích a možnostech spolupráce s rodiči. (Koťátková, 2014, str. 119-121)

Na ŠVP navazuje Třídní vzdělávací program (dále jen TVP), který zpracovávají učitelky v jednotlivých třídách. (Šmelová, 2004, str. 127) Jde o otevřený pracovní plán pedagogů, kteří vycházejí ze ŠVP, vybírají a upravují vzdělávací program s ohledem na

potřeby a individuální možnosti dětí. (Kořátková, 2013, str. 81) TVP by měl být pro rodiče dostupný formou týdenního plánu s jasným zaměřením, cílem, případně s výzvou ke spolupráci. V tomto dokumentu se objevují **základní cílové kategorie**:

- cíle se zaměřením na rozvoj motoriky,
 - cíle zaměřené na rozvoj myšlení a řeči,
 - cíle zaměřené na rozvoj osobnosti dítěte a jeho dovedností pro soužití s druhými,
 - cíle zaměřené na rozvoj tvořivosti, seberealizace a vrozených dispozic,
 - cíle zaměřené na rozvoj celé škály dovedností, které dítě uplatní v životě.
- (Kořátková, 2014, str. 122-124)

1.2.1 Školský zákon

Z § 33 školského zákona můžeme vyčíst, že **hlavním cílem předškolního vzdělávání je** celkově rozvíjet osobnost dítěte předškolního věku, pomáhat s rozvojem dětí před vstupem do základní školy, vytvářet základy pro další vzdělávání a poskytovat speciálně pedagogickou péči dětem, které to potřebují. (Zákon č. 561/2004 Sb. školský zákon, § 33) Bytešníková (2012, str. 89) souhlasí, že cílem je rozvoj osobnosti každého dítěte, ale velký důraz klade na individuální možnosti a potřeby dětí, na které je třeba brát ohled.

Hlavními cíli předškolního vzdělávání by podle Opravilové (2001, str. 138) měly být:

- podpora emocionálního a sociálního rozvoje,
- podpora vztahu k poznávání, učení, vytváření vhodných podmínek k samostatnosti a k poznávání okolí,
- příprava v oblasti řečových, intelektových dovedností,
- podpora a rozvoj individuálního vyjádření a tvořivých schopností v oblasti emocionální, etické a estetické.

1.2.2 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

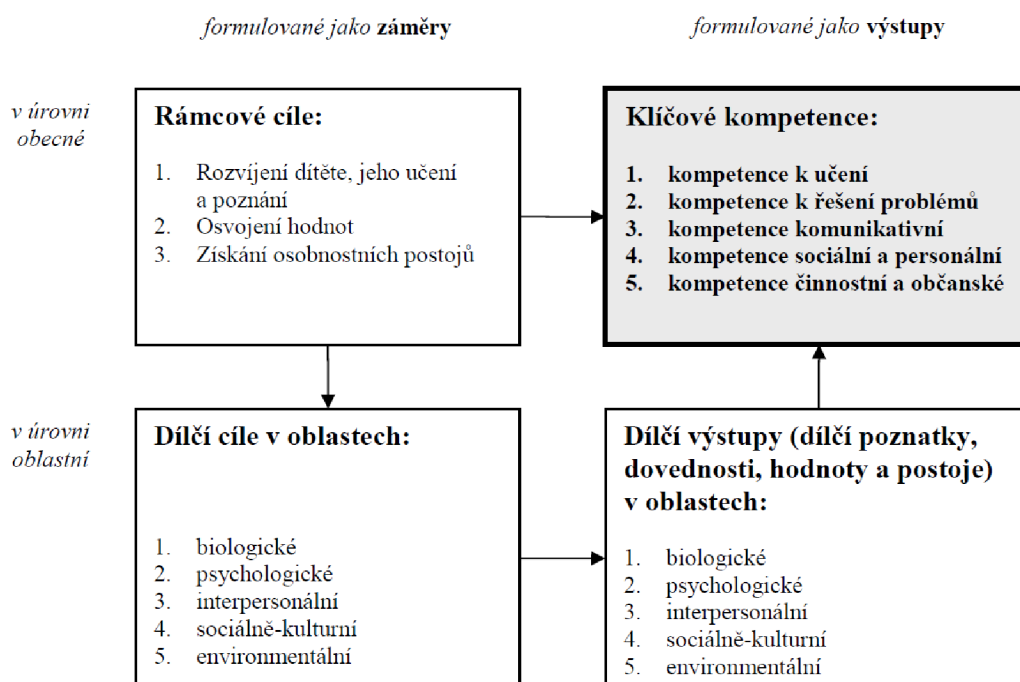
V aktuálním znění RVP PV (2021, str. 6-7) se zmiňuje, že **úlohou předškolního vzdělávání je:**

- vytvářet vhodné podněty k rozvoji a učení,
- poskytovat odbornou péči,

- obohacovat denní program,
- usnadňovat dítěti život a další vzdělávání,
- vytvořit předpoklady pro další vzdělávání,
- podporovat individualitu dětí,
- poskytovat včasnou speciálně pedagogickou péči,
- doplňovat a podporovat rodinnou výchovu, s čímž souhlasí také Kořátková (2013, str. 48), která uvádí, že předškolní vzdělávání souvisí nejen s výchovou a vzděláváním, ale také s rodinou, která je nesmírně důležitá pro rozvoj jedince.

V následující tabulce můžeme vidět, že RVP PV rozděluje vzdělávací cíle na záměry a výstupy ve dvou úrovních. Všechny čtyři kategorie spolu souvisí a vzájemně se doplňují. Záměr pedagoga, zvolit vhodné cíle vyplývající z toho kurikulárního dokumentu, vede k úspěšnému osvojování a zdokonalování klíčových kompetencí dětí. (RVP PV, 2021, str. 9)

Vzdělávací cíle

(podle RVP PV, 2021, str. 9)

i. Rámcové cíle

Kořátková (2013, str. 77) uvádí, že rámcové cíle jsou cíle obecné, které se týkají rozvoje dítěte, jeho učení a poznání, osvojování hodnot, osobní samostatnosti a

schopnosti projevu. Díky předškolnímu vzdělávání dítě získává předpokládané vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty v podobě tzv. výstupů. (RVP PV, 2021, str. 10) Pokud jsou tyto cíle dostatečně naplňovány, dochází také k naplňování klíčových kompetencí. Cílů nedosáhneme pouze naplánovanou aktivitou, ale také působením učitele na dítě. (Urbanovská, 2019, str. 56) „Klíčové kompetence jsou rozpracovány v pěti obalstech tak, aby byla rozvíjena celá osobnost dítěte (oblast fyzická, psychická, sociální).“ (Šmelová, Prášilová, 2018, str. 99)

Obsah RVP PV je rozdělen do pěti oblastí, které se vzájemně prolínají. Jedná se o oblast biologickou, psychologickou, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální. První dvě oblasti se zaměřují na kognitivní funkce dítěte a chápání okolního světa. Další oblasti se zaměřují na vztah dítěte k druhým i k sobě samému. (Kořátková, 2008, str. 131-137) Každá oblast obsahuje nejen záměry, konkrétní cíle, vzdělávací nabídku, očekávané výstupy, ale také rizika, která mohou zkomplikovat edukační proces. (Šmelová, 2004, str. 112)

ii. Dílčí cíle

Dílčími cíli jsou konkrétní cíle v jednotlivých oblastech vzdělávání a dílčí výstupy označují, čeho by mělo dítě na konci předškolní docházky v jednotlivých oblastech dosáhnout. (Kořátková, 2013, str. 77)

Šmelová (2004, str. 104-105) a Kořátková (2013, str. 77) tvrdí, že si dítě díky předškolnímu vzdělávání rozvíjí své vědomosti, získává nové dovednosti a schopnosti, které později uplatní ve svém životě. Jedná se o již zmíněné klíčové kompetence, tj. kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, činnostní a občanské. (RVP PV, 2021, str. 11-13)

iii. Klíčové kompetence

Z počátku byly kompetence součástí dalšího profesního vzdělávání a vyskytovaly se také v oblasti požadavků na manažery. Dále se rozšířily do oblasti řízení a dalšího rozvoje zaměstnanců. Nyní jsou klíčové kompetence součástí kurikulárních dokumentů, se kterými pracují konkrétní vzdělávací instituce, učitelé, ředitelé, manažeři, odborníci, lektori a studenti. Kompetence získáváme během celého života, můžeme je dále rozvíjet nebo je můžeme ztratit. (Veteška a Tureckiová, 2008, str. 11)

Klíčové kompetence podle Urbanovské a kol. (2019, str. 56) představují: „konkrétní výstupy dosažitelné v předškolním vzdělávání, jsou tedy formulovány pomocí výstupů – předpokládaných schopností, vědomostí, dovedností, postojů a hodnot.“ Veteška a Tureckiová (2008, str. 25) taktéž uvádějí výše zmíněné výstupy, ale navíc ke klíčovým kompetencím řadí metody a postupy, které vedou k jejich dosažení. Splavcová a Kropáčková (2016) tvrdí, že jde o přínos mateřské školy, který přispívá nejen k dalšímu vzdělávání a celoživotnímu učení, ale taky k práci pedagogů, kdy učitelé díky kompetencím přesně ví, čeho chtějí dosáhnout.

a) Kompetence k učení

Dítě, které ukončí předškolní vzdělávání by mělo soustředěně pozorovat, všimnout si souvislostí, používat pojmy a symboly. V různých životních situacích a v dalším učení by mělo být schopno využívat svých zkušeností, které získalo v rámci předškolní docházky. Mělo by mít také základní poznatky o okolním světě (lidech, kultuře, přírodě), jeho různorodosti a proměnách. Během života dítě poznává, že se může něčemu novému naučit, pokud vyvine úsilí, dokončí činnost a bude hledat odpovědi na různé otázky. Postupně se učí hodnotit samo sebe, oceňovat práci druhých a odhadovat, zda něco zvládne či nikoliv. (RVP PV, 2021, str. 11)

b) Kompetence k řešení problémů

Souhrn postojů, které dítě získalo v rámci předškolní docházky, vede k úspěšnému řešení úkolů a situací. (Veteška, Tureckiová, 2008, str. 25) Při řešení problémů nebo různých situací vychází dítě ze svých zkušeností, samostatně se snaží řešit situace, které jsou mu známe. Kompetence vede také k užívání logického myšlení, kdy dítě vymýšlí postupy řešení, přemýšlí a vybírá řešení, které bude funkční či nefunkční. Hlavním cílem je naučit dítě nebát se řešit problémy, neodkládat je a nebát se chybovat. (RVP PV, 2021, str. 11-12)

c) Kompetence komunikativní

Tato kompetence vede děti k tomu, aby při ukončení povinné předškolní docházky dokázaly říct svůj názor, tvořily správně formulované věty, vedly dialog, respektovaly druhé při komunikaci a za pomoci učitele rozvíjely svoji pasivní i aktivní slovní zásobu. (Kryčová, 2018, str. 44-45)

d) Kompetence sociální a personální

Na konci předškolního vzdělávání by dítě mělo samostatně rozhodovat o své činnosti, vytvářet si vlastní názor, uvědomovat si odpovědnost za své činy, chovat se slušně k druhým, rozeznat správné či nevhodné chování a případně jej umět odmítnout. Při činnostech a různých situacích se zapojovat do dění, umět se prosadit, spolupracovat s ostatními, respektovat pravidla společenského soužití i pravidla her. (RVP PV, 2021, str. 12)

e) Kompetence činnostní a občanské

Tuto kompetenci můžeme rozdělit na dva vztahy, tj, vztah k sobě samému, kdy dítě dokáže plánovat a organizovat svoji činnost, poznat své slabé a silné stránky, svobodně jednat a odhadovat rizika svých činů. Další vztah bychom mohli chápat jako vztah k druhým lidem a okolí, kdy mateřská škola učí dítě podílet se na vytváření pravidel společného soužití, chápat svá práva i práva druhých, zajímat se o druhé a vážit si jejich práce, chápat, že pracovitost a podnikavost je velkým přínosem, a naopak lhostejnost a pohodlnost nevede k dosahování dobrých výsledků. Dítě by mělo mít základní představu o normách ve společnosti a mělo by je respektovat. Nemělo by mu být lhostejné ani okolní prostředí a mělo by si uvědomovat, že svým jednáním jej může zlepšovat nebo mu škodit. (RVP PV, 2021, str. 13)

Když se na výše zmíněné kompetence podíváme, nemůžeme říci, která z nich je nejdůležitější. Všechny spolu vzájemně korespondují a jsou potřebné pro budoucí život dítěte.

2 Spolupráce rodiny se školou

„Spolupráce rodiny a školy je jednou z možných cest zvyšování efektivity v oblasti výchovy a vzdělávání žáků.“ (Vítečková, 2011, str. 333) Předškolní vzdělávání je úzce spjato s rodinnou výchovou, dokonce může některým dětem kompenzovat nedostatky z rodinného prostředí. Zařazení dítěte do mateřské školy může rodičům ukázat, zda se vyvíjí správně, zda má nějaké nadání nebo případné nedostatky, na kterých je potřeba zapracovat. (Splavcová, Kropáčková, 2016, str. 66)

2.1 Rodina

Rodina je v odborné literatuře definována mnoha způsoby. Průcha, Walterová a Mareš (1995, str. 190) definují rodinu takto: „Současné pojetí tenduje k chápání rodiny jako

sociální skupiny nebo společenství žijícího ve vlastním prostoru – domově, uspokojujícího potřeby, poskytujícího péči a základní jistoty dětem.“

Musilová (2018, str. 75) zmiňuje, že existuje také tzv. sociální definice, kdy je rodina považována za původní a nejdůležitější společenskou skupinu a za nejdůležitějšího činitele v socializaci dítěte.

Jedlička, Kořa a Slavík (2018, str. 311) popisují rodinu jako základní sociální útvar, s čímž souhlasí také Gromnica (2010, str. 64), který doplňuje, že se rodina skládá minimálně ze tří osob, tj. ženy, muže a dítěte.

Musilová (2018, str. 76) ve své publikaci uvádí čtyři **typy rodin**, tj. nukleární, rozšířená, orientační a prokreační rodina.

a) Nukleární rodina

Současná rodina je v Česku označena jako rodina nukleární, která se skládá z matky, otce a dítěte nebo dětí. (Kořátková, 2008, str. 13) Gromnica (2010, str. 64) považuje za nukleární rodinu také otce a matku, ale místo dítěte uvádí i domácího mazlíčka-psa.

b) Rozšířená rodina

Můžeme ji nazvat také jako tradiční rodinu, která se skládá ze základní rodiny, prarodičů a ostatního příbuzenstva. Pro dítě je velkým přínosem, neboť jej připravuje na vstup do společnosti cizích lidí. (Musilová, 2018, str. 76) V mateřské škole si můžeme všimnout, že děti, kteří pocházejí z vícečlenné a velké rodiny se dokáží lépe začlenit do kolektivu a nedělá jim problém navázat kontakt s ostatními lidmi.

c) Orientační rodina

Orientační rodina představuje rodinu, do které se dítě narodilo, a která je pro něho vzorem do budoucího života. (Musilová, 2018, str. 76)

d) Prokreační rodina

Gromnica (2010, str. 64) ji uvádí jako rozmnožující rodinu, ve které dva lidé očekávají potomka.

Rodina má mnoho úkolů a funkcí. Musí se postarat o jednotlivé členy, pečovat o jejich zdraví, zabezpečit jim potravu a vytvářet vhodné prostředí pro jejich rozvoj. Hlavním úkolem je však socializace v rodině, kdy jsou děti připravováni na vstup do společnosti.

Rodiče jsou pro dítě vzorem, a právě od nich se dítě učí, jak se má chovat k druhým a jak řešit konflikty. (Gromnica, 2010, str. 64-66)

Šmelová (2004, str. 89) uvádí tyto **funkce rodiny**:

a) Biologicko-erotická

Zabezpečuje udržení života, což je nesmírně důležité nejen pro společnost, ale také pro jednotlivce v rodině. (Šmelová, 2004, str. 89) Tato funkce je nesmírně důležitá také z pedagogického hlediska, kdy děti navštěvující předškolní zařízení: „vytváří specifické požadavky na oblast institucionální výchovy a péče o volný čas dětí a mládeže.“ (Musilová, 2018, str. 82)

b) Ekonomicko-zabezpečovací

Jelikož je rodina významným prvkem rozvoje ekonomického systému, bývá někdy tato funkce označována jako sociálně-ekonomická. Členové rodiny chodí do zaměstnání, kde vydělávají peníze, které později utratí za materiální věci, potraviny a uspokojí tak své fyziologické potřeby. (Musilová, 2018, str. 82)

c) Emocionální

Jedná se o nejdůležitější funkci, která drží rodinu pohromadě. Dítě by mělo vyrůstat v příjemném prostředí naplněném pohodou, láskou a bezpečím. V rodinném prostředí by měly fungovat vztahy mezi jednotlivými členy. (Šmelová, 2004, str. 89)

d) Výchovná

Rodina pomáhá dítěti se socializací, s osvojováním si základních návyků a způsobů chování. (Gromnica, 2010, str. 65) Úlohou rodiny je připravit dítě na stup do praktického života. Dítě si v rodinném prostředí osvojuje roli muže, ženy, otce, matky, a tyto modely uplatňuje ve vlastních vztazích a později i ve své rodině. (Musilová, 2018, str. 82)

Pokud jsou naplněny všechny funkce, jedná se tzv. o funkční rodinu. Pokud však rodina některou z funkcí občas nenaplnuje, označujeme ji jako dysfunkční. V případě, že není naplňováno více funkcí, dochází k narušování socializace dítěte a tuto rodinu nazýváme afunkční. (Gromnica, 2010, str. 65)

K výchovné funkci se pojí také **výchovné styly**, které mohou ovlivnit vzdělávání dětí. Jedná se o způsob jednání rodiče s dítětem. (Otevřelová, 2016, str. 23)

a) Demokratický styl

Demokratický styl bývá uváděn hned na první místě a považuje se jako ten „nejideálnější“, kdy jsou v rodině nastavena jasná pravidla a řád. Pro děti jsou tato pravidla srozumitelná, respektují je, snaží se plnit své povinnosti a uvědomují si, že mohou být odměňovány nebo trestány přiměřeným způsobem. Děti se nebojí chybovat, jelikož je zde rodič od toho, aby jim chybu vysvětlil. Ve vztahu rodič a dítě panuje oboustranná úcta, rodiče jsou pro děti vzorem a projevují jim dostatek lásky. (Musilová, 2018, str. 84-85)

b) Autoritativní styl

Můžeme jej nazvat také jako autokratický nebo dominantní styl. Rodiče upřednostňující tuto výchovu neberou ohled na potřeby a zájmy dítěte, často jej trestají a neustále mu něco přikazují. Takový styl výchovy může vyústit do dvou extrémů. Prvním je závislost na vychovateli, kdy se dítě nedokáže prosadit a neustále se podřizuje. Druhým je agresivní jedinec. (Šmelová, 2004, str. 90)

c) Liberální styl

Rodiče sice projevují dostatek lásky a respektují potřeby jedince, ale nedovedou si stát za svým a často se podřídí dítěti. V tomto případě může z dítěte vyrůst netolerantní jedinec nerespektující pravidla společnosti. U některých dětí může dojít k tomu, že si nebudou věřit, nebudou schopni dokončit činnost, protože k tomu nikdy nebyly vedeny. Problém může nastat také při navazování vztahů s vrstevníky. (Otevřelová, 2016, str. 23)

2.2 Povinnosti rodičů

Rodiče jsou dle zákona č. 89/2012 Sb. Občanského zákoníku, konkrétně podle § 858, povinni:

- pečovat o zdraví dítěte, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj,
- chránit dítě,
- udržovat osobní styk s dítětem,
- **zajišťovat výchovu a vzdělávání,**
- určovat jeho místo bydliště,
- zastupovat a spravovat jmění dítěte. (Zákon č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník)

Můžeme si tedy všimnout, že rodiče mají povinnost dítě nejen vychovávat, ale také vzdělávat. Proto Kořátková (2014, str. 109) uvádí, že by se měli rodiče aktivně zajímat o dění v mateřské škole a měli by být ochotní poslouchat, co je jim sdělováno.

Dle § 34a odst. 2 je rodič „povinen **zapsat dítě k zápisu k předškolnímu vzdělávání** v kalendářním roce, ve kterém začíná povinnost předškolního vzdělávání dítěte.“ (§ 34a odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb. školský zákon) Pokud tak rodič neučiní, hrozí mu pokuta ve výši až 5 000,-. U dětí plnicích povinnou předškolní docházku se nepožaduje povinné očkování. (ČŠI, 2018, str. 3)

V § 34a v odstavci 3 a 4 se uvádí, že povinné předškolní vzdělávání probíhá formou denní docházky v pracovních dnech s výjimkou školních prázdnin. Rodič je tedy povinen **dítě do mateřské školy dovést nebo jej řádně omluvit** dle školního řádu nejpozději do 3 dnů. (Zákon č. 561/2004 Sb. školský zákon)

Podle § 34a odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb. školského zákona si však rodič může vybrat, jaký způsobem bude **plnit povinnou předškolní docházku:**

a) individuálním vzděláváním,

Podle § 34b školského zákona je rodič povinen toto rozhodnutí oznámit nejpozději tři měsíce před zahájením školního roku s udáním důvodu individuálního vzdělávání. V dnešní době platí, že je toto rozhodnutí zcela na rodiči dítěte. Ředitel školy doporučuje rodiči oblasti vzdělávání, které jsou v souladu s RVP PV. Rodič je povinen zajistit účast dítěte na ověřování úrovně osvojených očekávaných výstupů. Pokud tak neučiní, může ředitel školy ukončit individuální vzdělávání, které nemůže být obnoveno. (Dandová, 2018, str. 128-129) I přesto, že dítě při ověřování nedosahuje požadovaných výsledků, nemůže ředitel mateřské školy tento způsob vzdělávání ukončit. (ČŠI, 2018, str. 4)

b) vzděláváním v přípravné třídě základní školy nebo ve třídě přípravného stupně základní školy speciální,

Přípravné třídy jsou zřizovány při základní škole s počtem deseti až patnácti dětí a jejich hlavním úkolem je pomoci dětem předejít neúspěchům při vstupu do základní školy. Do těchto tříd jsou přijímány děti jiné národnosti, z jiného sociokulturního prostředí s různými zkušenostmi, ale nyní i děti s odkladem školní docházky. (Opravilová, 2016, str. 165) Třídy přípravného stupně základní školy speciální jsou zřizovány zřizovatelem základní školy speciální a jsou určeny pro čtyři až šest žáků.

Jedná se o žáky se středně těžkým až těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami a s autismem. O zařazení dítěte do těchto tříd rozhoduje ředitel školy na základě žádosti rodiče a písemného doporučení školského poradenského zařízení. (§ 48a zákona č. 561/2004 Sb. školský zákon)

c) vzděláváním v zahraniční škole.

Musí to však být na území České republiky a plnění povinné předškolní docházky musí být schváleno ministerstvem podle § 38a. (§ 48a zákona č. 561/2004 Sb. školský zákon)

Pokud se rodič rozhodne plnit povinnou předškolní docházku možností b) nebo c), **musí tuto skutečnost podle § 34a odst. 6 oznámit řediteli spádové mateřské školy.** (Zákon č. 561/2004 Sb. školský zákon)

Jestliže se **rodič** rozhodne pro odklad školní docházky, **musí** podle Otevřelové (2016, str. 34-35):

- přihlásit dítě k plnění povinné školní docházky, jestliže dítě dovrší šesti let do posledního dne v měsíci srpen (rodiče se musí dostavit k zápisu),
- písemnou žádost o odklad školní docházky předat řediteli základní školy,
- mít doporučení o odkladu školní docházky od školského poradenského zařízení a odborného lékaře nebo klinického psychologa,
- o odklad školní docházky požádat nejpozději v době zápisu dítěte k povinné školní docházce.

2.3 Mateřská škola

Úkolem předškolního vzdělávání je doplňovat rodinnou výchovu, zajišťovat podnětné prostředí pro rozvoj dítěte a poskytovat mu odbornou péči. (Opravilová, 2016, str. 156) Díky mateřské škole se dítě odtrhává od světa dospělých a může si užívat bezstarostné dětství. (Štech, Viktorová, 2001, str. 59) V dnešní době navštěvuje mateřskou školu vysoké procento dětí, které dokazuje, že je mateřská škola institucí zajišťující vzdělanost budoucí generace. (Kořátková, 2013, str. 97)

Grominca (2010, str. 116) uvádí tyto **funkce školy**:

a) personalizační,

Díky mateřské škole se formuje osobnost jedince a je k němu přístupováno individuálně. Dítě je vedeno k tomu, aby dokázalo přebírat odpovědnost za své jednání. (Gromnica, 2010, str. 116)

b) socializační,

Dítě se učí žít ve skupině lidí, vytváří si různé vztahy, vytváří se své názory, postoje a ve společnosti má svou roli. Mateřská škola vede děti k tomu, aby na konci předškolního vzdělávání chápaly, že všichni lidé na světě mají stejnou hodnotu, a že odlišnosti jsou přirozené. (RVP PV, 2021, str. 23-24)

c) kvalifikační,

V prostředí mateřské školy dítě získává potřebné vědomosti, dovednosti a schopnosti, které později uplatní na trhu práce. (Syslová, 2012, str. 17)

d) integrační,

Mateřská škola je místem, které připravuje dítě na začlenění se do společnosti, na profesní i rodinný život. (Gromnica, 2010, str. 116) Do mateřské školy jsou zařazovány také děti se speciálně vzdělávacími potřebami, které jsou postupně začleňovány do kolektivu ostatních dětí. (RVP PV, 2021, str. 6-7)

Syslová (2012, str. 17) zmiňuje navíc **funkci hodnotovou**, kdy si jedinec v prostředí mateřské školy vytváří různé postoje a hodnoty ke světu, práci, lidem a zdraví.

Kořátková (2008, str. 88-89) tvrdí, že **mateřská škola** může být chápána **jako služba:**

- **dítěti**, ve smyslu nalezení a rozvinutí jeho předpokladů,
- **rodině**, které může pomoci s rozvíjením sociálních dovedností,
- **společnosti**, kdy jsou jedinci díky vzdělání schopni fungovat v běžném životě a žít mezi ostatními lidmi, čímž mohou být prospěšní.

Mateřská škola je tedy místem, kde dítě získává nové vědomosti, učí se spolupracovat, respektovat pravidla jiná než v rodině, přizpůsobovat se režimu dne, který mu dodává jistotu a pocit bezpečí. Jelikož je ve třídě většinu času jen jedna učitelka, učí se dítě také trpělivosti a samostatnosti. Získává zde mnoho zkušeností pro budoucí život. Pro rodinu je předškolní vzdělávání také velkým přínosem, neboť si při edukační činnosti může učitelka všimnout zvláštností dítěte, na které je třeba rodiče upozornit. Může tedy

rodiči poradit, jak dítě nejlépe připravit na vstup do základní školy. (Otevřelová, 2016, str. 41-42)

2.3.1 Mateřská škola jako příprava na vstup do základní školy

Příprava dítěte na vstup do základní školy je dlouhodobým procesem. Rodiče se mohou ohradit tím, že není doslovně napsána ve školních programech, ale učitelé můžou argumentovat tím, že je rozpracována do většiny činností během dne v mateřské škole.

Rozvoj dítěte ve všech oblastech je základním předpokladem pro úspěšné zvládnutí dalšího stupně vzdělávání. (Kořátková, 2014, str. 134-135)

2.3.1.1 Školní zralost

Školní zralost můžeme chápat jako připravenost dítěte na vstup do základní školy. Dítě tedy získalo potřebné kompetence k tomu, aby zvládlo adaptaci na nové školní prostředí. (Průcha, 2013, str. 117-118) Kropáčková (2018, str. 13) uvádí tyto **složky** školní zralosti:

a) fyzická zralost,

Zde řadíme výšku, váhu, počátek růstu dlouhých kostí, výměnu chrupu a kvalita zdraví dítěte. (Kořátková, 2008, str. 113) Fyzickou zralost posuzuje dětský lékař, jelikož zná somatický vývoj jedince už od narození. Během pětileté prohlídky zjišťuje tvar těla a filipínskou míru, tj. zjištění, zda při vývoji došlo k růstu dlouhých kostí. Dále kontroluje zrak, sluch, krevní tlak a moč. Zjišťuje také poměr míry a váhy dítěte tzv. Kapalínův index. (Otevřelová, 2016, str. 51-52)

b) psychická zralost,

Psychická zralost zahrnuje kognitivní úroveň, kde řadíme paměť, pozornost, pohotovost, vyjadřování a srozumitelnost, prostorovou orientaci. Dále zahrnuje také citovou a sociální vyspělost. (Kořátková, 2008, str. 113)

c) sociální a emocionální zralost.

V názvu bývá uváděna také pracovní zralost, kdy by dítě mělo být schopno pracovat na úkolu, i když se mu nechce, plnit těžší úkoly, soustředit se, dokončovat rozdělanou práci a pracovat samostatně. Dále by se mělo umět odloučit od rodiče, ovládat své chování, respektovat autoritu, zajímat se o ostatní vrstevníky, navazovat s nimi kontakt a respektovat pravidla společenského soužití. (Otevřelová, 2016, str. 45)

Rodiče mohou do jisté míry ovlivnit, zda bude dítě zralé pro vstup do základní školy. Pokud budou poskytovat dítěti dostatek podnětů, budou mu přiměřeně věnovat svůj čas, dopřávat mu dostatek pohybu a kvalitní stravy, může být kvalita zralosti na lepší úrovni. (Kořátková, 2014, str. 139) Třetí složku zralosti může ovlivnit nejen výchova v rodině, neúplná rodina, ztráta zaměstnání jednoho z rodičů, vážná nemoc v rodině, ale také ambiciózní rodiče, kteří pracují dlouho a nezbývá jim dostatek času pro dítě. (Otevřelová, 2016, str. 46)

2.3.1.2 Školní připravenost

Jedná se o určitý stav kvality vývoje dítěte, které by mělo zvládnou požadavky v základní škole. Otevřelová (2016, str. 55) uvádí, že školní připravenost souvisí s výchovou a vlivem vnějšího prostředí působícího na vývoj dítěte. S tím souhlasí také Kořátková (2008, str. 113), která tvrdí, že: „je možnost zvnějšku ovlivnit tento stav kvalitou prostředí a péče.“

Dítě tedy získává jakousi sociální zkušenost, kterou poté uplatňuje při získávání nové role ve škole, v chování, při komunikaci, v samostatnosti a při zvládání svých emocí. Mimo jiné se zde řadí také oblast motoriky a grafomotoriky. (Otevřelová, 2016, str. 55)

Valentová (2001, str. 221) uvádí tyto **složky připravenosti**:

a) kognitivní,

Dle RVP PV (2021, str. 19) zde můžeme zařadit oblast psychologickou, konkrétně podoblast *Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace*. Dítě by mělo záměrně pozorovat, vnímat, přemýšlet, soustředit se na činnost, rozvíjet svoji představivost a paměť. (Valentová, 2001, str. 221)

b) emocionálně-sociální,

Můžeme zde zařadit očekávané výstupy především z podoblasti *Sebepojetí, city a vůle*, dále z oblastí *Dítě a ten druhý* a *Dítě a společnost*. (RVP PV, 2021, str. 21-27) Dítě by mělo být schopno přijmout novou roli ve školním prostředí, respektovat školní normy chování a pravidla společného soužití ve třídě a škole, komunikovat s učitelem a spolužáky. Děti, které nemají tuto složku dostatečně rozvinutou, mohou mít potíže s adaptací na školní prostředí a může to negativně ovlivnit jejich motivaci k učení. (Valentová, 2001, str. 226-227)

c) pracovní,

Dítě by mělo být schopno přijmou zadané úkoly, které svědomitě plní a dokáže u nich nějakou chvíli vydržet. (Valentová, 2001, str. 221)

d) somatická.

Opět zde můžeme zařadit oblast, kterou nalezneme v RVP PV. Jedná se o oblast biologickou, která stimuluje a podporuje růst a vývoj dítěte. Dítě by mělo zvládat prostorovou orientaci, koordinaci ruky a oka, vnímat a rozlišovat podle smyslů, zvládat jemnou a hrubou motoriku. (RVP PV, 2021, str. 15-16) Nejdůležitější je zaměřit se na centrální nervovou soustavu, která může zvýšit emoční stabilitu, tudíž se dítě lépe vyrovná s těžšími úkoly ve škole. Tuto složku připravenosti by měl posoudit dětský lékař. (Valentová, 2001, str. 221)

Připravenost dítěte na vstup do základní školy může ovlivnit mnoho faktorů. Jedná se o výše uvedené složky, které nejsou dostatečně rozvinuty. Velkou roli však hraje také věk dítěte, pohlaví, dědičnost, zdravotní stav, podnětnost rodinného prostředí, výchovný styl, podnětnost předškolního vzdělávání a požadavky základní školy. Proto je důležité přistupovat ke každému dítěti individuálně. (Kropáčková, 2018, str. 21)

Valentová (2001, str. 221-222) uvádí tyto **děti, které jsou nedostatečně připraveny na vstup do základní školy:**

- výrazně retardované, jejichž IQ je pod úrovní normy a nemohou tak plnit povinnou školní docházku,
- s mírně podprůměrně rozvinutými dispozicemi a s celkově pomalým tempem dozrávání hlavně v oblasti kognitivní,
- „klasicky“ nezralé, jehož CNS není ještě natolik vyžralá, aby zvládlo vstup do základní školy,
- s nerovnoměrným vývojem jednotlivých psychických funkcí, který může mít negativní dopad na školní vzdělávání.

Z výše uvedeného vyplývá, že školní zralost i připravenost jsou si do jisté míry podobné a může se stát, že si je člověk zamění. Oba termíny mohou být ovlivňovány vnějším prostředím a výchovou, oba obsahují oblasti, které jsou ovlivněny vnitřními dispozicemi dítěte. Školní zralost však zahrnuje fyzickou a psychickou zralost, kterou posuzují pediatři a psychologové. Zatímco školní připravenost zahrnuje praktické

vědomosti, zkušenosti, dovednosti a návyky, které posuzuje především pedagog. (Kořátková, 2008, str. 113-114)

Kořátková (2013, str. 97) tvrdí, že si rodiče uvědomují důležitost předškolního vzdělávání, ale nedokáží přesně říci, co se dítě díky mateřské škole naučí.

Proto RVP PV, v příloze s informacemi o organizaci zápisů k povinné školní docházce, nabízí rodičům přehled o tom, co by jejich dítě mělo zvládnout před vstupem do základní školy. (Dandová, 2018, str. 130-131) Tento přehled je platný od 01.09.2012 a nalezneme jej pod názvem *Konkretizované očekávané výstupy RVP PV*. Ve druhé části je uvedeno *Desatero pro rodiče dětí předškolního věku*, ve kterém se zmiňuje, že by dítě na konci předškolní docházky mělo:

- „být dostatečně fyzicky a pohybově vyspělé, vědomě ovládat své tělo, být samostatné v sebeobsluze,
- být relativně citově samostatné a schopné kontrolovat a řídit své chování,
- zvládat přiměřené jazykové, řečové a komunikativní dovednosti,
- zvládat koordinaci ruky a oka, jemnou motoriku, pravolevou orientaci,
- být schopné rozlišovat zrakové a sluchové vjemy,
- zvládat jednoduché logické a myšlenkové operace a orientovat se v elementárních matematických pojmech,
- mít dostatečně rozvinutou záměrnou pozornost a schopnost záměrně si zapamatovat a vědomě se učit,
- být přiměřeně sociálně samostatné a zároveň sociálně vnímavé, schopné soužití s vrstevníky ve skupině,
- vnímat kulturní podněty a projevoval tvořivost,
- orientovat ve svém prostředí, v okolním světě i v praktickém životě.“ (MŠMT, 2021, str. 1-25)

2.4 Možnosti spolupráce

Škole i rodině jde pouze o jedno, a to je spokojenost dítěte a jeho správný vývoj. Jenomže aby toho bylo dosaženo, musí fungovat dobrá spolupráce. Rodiče a škola se nesmějí brát jako soupeři, ale měli by k sobě přistupovat jako partneři, kteří se respektují, uznávají se, informují se o dítěti a jsou k sobě zcela otevření. Takovou spolupráci je třeba prohlubovat a věnovat se jí denně. (Lindner, 2019, str. 8-9)

Spoluúčast rodičů je jednou z podmínek předškolního vzdělávání. Fungující spolupráce se vyznačuje důvěrou, otevřeností, vstřícností, porozuměním, respektem a ochotou, kdy jsou si rodiče i zaměstnanci školy vzájemnými partnery. Rodiče se mohou zapojovat do dění v mateřské škole, účastnit se. Učitelé by se měli zajímat nejen o potřeby dítěte, ale také celé jeho rodiny, porozumět jim a vyhovět. (RVP PV, 2021, str. 34)

Podle Vítečkové (2011, str. 333) můžeme **spolupráci rodiny a školy** můžeme rozdělit na tři oblasti:

a) vzdělávání,

Pedagogové sdílí s rodiči vzdělávací nabídku, denně s nimi komunikují a informují je o důležitém dění v mateřské škole. (Vítečková, 2011, str. 333) Rodiče se seznamují s cíli a obsahem vzdělávání, zajímají se o výsledky svého dítěte, informují se o využívání školních poradenských služeb, předávají předškolnímu zařízení důležité informace týkající se vyšetření dítěte. Účastní se také akcí MŠ, neboť zde mohou poznávat a porovnávat úroveň svého dítěte s ostatními. (Kropáčková, 2008, str. 44)

b) výchova,

Pedagogové se seznamují s chováním dítěte, s jeho začleněním do kolektivu a své poznatky sdílí s rodiči. Při obtížných situacích diskutují s rodiči o výchovném opatření. (Vítečková, 2011, str. 333)

c) aktivní zapojení rodičů.

Pedagogové zprostředkovávají akce, projekty a další aktivity se záměrem zapojit rodiče do předškolního vzdělávání. Rodiče, kteří se zapojují do těchto aktivit, mají možnost poznat organizaci, atmosféru školy a paní učitelku, se kterou mohou navázat otevřenější vztah. Také mají možnost nahlédnout do pedagogické práce. Mateřská škola nemusí být zprostředkovatelem celé akce, ale může vyzvat rodiče ke sdílení nápadů a k zapojení se do organizace těchto aktivit. (Lažová, 2013, str. 27-28)

Podle Štecha a Viktorové (2001, str. 74-77) mohou **učitelé vnímat rodiče** jako:

- a) rodiče, kteří projevují zájem o dítě i školu,
- b) rodiče, kteří projevují zájem o dítě,
- c) rodiče, kteří selhávají v některé z rodičovských funkcí,
- d) rodiče, kteří nemají žádný problém v rodině a nekomunikují se školou.

Hlavní role spolupráce je na straně školy, která zprostředkovává pro rodiče různé formy a obsah komunikace. V roli rodičů je tyto formy a obsah nejen přijímat a umět se mu přizpůsobit, ale mohou ho i svým jednáním ovlivňovat. (Štech, Viktorová, 2001, str. 79)

2.4.1 Metody spolupráce

a) Pozorování

Metodu pozorování může pedagog využívat prakticky kdykoliv v průběhu dne. Nejprve ale musí vědět, co nebo koho chce pozorovat a co chce zjistit. Příkladem může být pozorování dítěte v průběhu tělovýchovné chvíle, kdy se pedagog snaží zjistit, na jaké úrovni jsou jeho motorické dovednosti. Pozorovat může také rodiče při akcích pořádaných mateřskou školou, může si všimnout vztahu rodiče k dítěti nebo ke škole, výchovného stylu, který však musí respektovat.

b) Rozhovor

Pedagogové potřebují denně komunikovat s rodiči, sdělovat jim důležité informace týkající se dítěte nebo chodu mateřské školy. Rodiče mají možnost informovat se o vzdělávacích výsledcích dítěte, radit se s pedagogy ohledně předškolního vzdělávání, sdílet své připomínky k pedagogické práci. Jedná se tedy o metodu, která je v předškolním vzdělávání nezbytnou součástí každého dne.

c) Dotazník

Tato metoda bývá využívána ze strany školy, která rodičům rozdává anonymní dotazník – většinou na konci školního roku. Obsahem jsou nejčastěji otázky týkající se spokojenosti s budovou, provozem, organizací mateřské školy, personálem, pedagogickou činností a se stravováním. Lažová (2013, str. 30) uvádí, že se jedná o méně efektivní metodu, která slouží k celoplošnému zjišťování informací.

2.4.2 Formy spolupráce

a) Osobní kontakt

Do této formy jsou řazeny třídní schůzky, které jsou poměrně krátké a jsou pořádaný přibližně třikrát za rok. Na těchto schůzkách jsou rodiče seznámeni s programem vzdělávání, s plánovanými akcemi mateřské školy, jsou zde vymezeny požadavky na děti i rodiče, postupy práce s dětmi a hodnocení dětí. Další místo zauímají konzultační hodiny, které většinou probíhají individuálně dle domluvy s rodiči. Díky této

formě má rodič i pedagog dostatek prostoru zeptat se na důležité informace o dítěti. (Štech, Viktorová, 2001, str. 79-81) Nezbytnou součástí jsou také společné akce, které může pořádat mateřská škola pro rodiče nebo ve spolupráci s rodiči. Tato forma spolupráce je velmi oblíbená, jelikož se všichni setkají a prožijí spolu hezký den. Děti mají z těchto setkání obrovskou radost. Díky tomu dochází k prohlubování jejich vztah nejen ke škole, ale také k rodičům. (Lažová, 2013, str. 27-28)

b) Písenné formy

K rychlé informovanosti rodičů slouží webové stránky školy a e-maily. Mateřská škola si však musí dát pozor na to, aby s rodiči nekomunikovala pouze touto formou, neboť může dojít k opomíjení důležitosti předškolního vzdělávání ze strany rodičů. (Lažová, 2013, str. 29-30)

3 Poznatky České školní inspekce

Povinná předškolní docházka započala školním rokem 2017/2018. Česká školní inspekce (dále jen ČŠI) tuto legislativní změnu pečlivě sledovala a navštívila 427 mateřských škol, aby zjistila dopady zavedení povinného předškolního vzdělávání. V květnu 2018 zpracovala tematickou zprávu, ve které jsou shrnuty hlavní zjištění týkající se zápisů pětiletých dětí k předškolnímu vzdělávání, dopadů na adaptaci nově přijatých dětí, organizaci, výchovně-vzdělávací proces, personální podmínky, omlouvání dětí, ověřování výsledků dětí, které se vzdělávají individuálně. (ČŠI, 2018, str. 3-15)

Ještě před zavedením povinné předškolní docházky docházely do mateřských škol menší počet dětí. Bylo to z důvodu rodičovské preference jiného způsobu vzdělávání, ze slabého socioekonomického prostředí, z důvodu zdravotních problémů, mentálního postižení nebo cizí státní příslušnosti. ČŠI považuje předškolní docházku za důležitou a uvádí, že díky ní dítě získá potřebné kompetence a zvýší se tak šance na jeho úspěch ve škole. (ČŠI, 2018, str. 6)

3.1.1 Údaje o dětech plnících povinnou předškolní docházku

Z celkového počtu dětí v mateřských školách, tvořilo ve školním roce 2017/2018 34,6 % dětí pětiletých a starších. V tomto roce nebyly zapsány k povinné předškolní docházce všechny děti. Jednalo se převážně o děti, které pocházejí ze sociálně nebo ekonomicky znevýhodněného prostředí. (ČŠI, 2018, str. 6) Těmto dětem by docházka do mateřské školy velmi prospěla. Jelikož se zde seznamují se svými vrstevníky a mohou být součástí socializace, přičemž poznávají důležité normy a hodnoty. Ekonomické znevýhodnění může mateřská škola taky v rámci možností nahradit. Například podnětným prostředím s edukačními pomůckami, které mohou dítě dále rozvíjet.

Děti, plnící individuální vzdělávání, byly sice zapsány k povinné docházce, ale ČŠI upozornila na to, že tato forma vzdělávání nemusí být pro jedince vhodná, jelikož neexistuje vhodný způsob, jímž by se kontrolovalo dosahování očekávaných výstupů dětí. Tuto formu vzdělávání preferovali převážně jedinci z Ústeckého, Pardubického kraje a z hlavního města Prahy. 2,6 % dětí plnilo povinnou předškolní docházku v přípravných třídách základní školy. (ČŠI, 2018, str. 10-11)

V tomto školním roce se předškolního vzdělávání účastnilo 97 % dětí ve věku pěti let. Jedná se o děti docházející do mateřské školy, děti v režimu individuálního vzdělávání

a děti z přípravných tříd. Oproti minulému roku se zvýšil počet těchto dětí jen o 0,6 %. (ČŠI, 2018, str. 11-12)

3.1.2 Dopady povinné předškolní docházky

Jak už bylo zmíněno ve druhé kapitole, rodina má plnit také funkci výchovně-vzdělávací. Proto je pro rodiče povinností přivést dítě včas do třídy, aby mohlo plnit povinné vzdělávání, které je stanoveno v rozsahu čtyř souvislých hodin denně, nebo jej řádně omluvit podle školního řádu. K povinnému vzdělávání začaly být přihlašovány děti, které doposud školu nenavštěvovaly. Tyto děti měly poté problém s adaptací, se začleněním se do kolektivu, s chováním a s dodržováním pravidel. (ČŠI, 2018, str. 14-16) Proto je důležité navázat vhodnou spoluprací mezi pedagogem a rodičem.

Díky zavedení povinné předškolní docházky začala práce pedagogů směřovat k připravenosti dětí na vstup do základní školy.

II Empirická část

4 Pedagogický výzkum

Empirickou část diplomové práce tvoří výzkum, který zahrnuje analýzu výsledků z dotazníkového šetření. Prostřednictvím tohoto dotazníku byly zjišťovány názory rodičů na důležitost povinné předškolní docházky.

4.1 Cíl empirické části a výzkumné otázky

Cílem výzkumného šetření bylo analyzovat výsledky dotazníku, zabývající se názory rodičovské veřejnosti na důležitost povinného předškolního vzdělávání.

Výzkumné otázky:

1. Jak hodnotí rodiče povinnou předškolní docházku ve školním roce 2022/2023?
2. V čem rodiče spatřují největší přínos povinné předškolní docházky?
3. Co rodiče od povinné předškolní docházky očekávají?

4.2 Cílová skupina

Vzhledem k tématu diplomové práce byly dotazníky předány do rukou rodičům, jejichž dítě navštěvuje mateřskou školu. Jelikož působím jako učitelka v mateřské škole v okolí Zlína, zaměřila jsem se především na rodiče ze Zlínského kraje.

4.3 Výzkumná metoda

K získávání dat jsem použila metodu dotazníku, který je přiložen v přílohách diplomové práce. Díky této metodě se mi podařilo oslovit v krátkém čase mnoho respondentů. Dotazník jsem sestavovala na základě vlastních zkušeností z praxe, které jsem si ověřovala studiem odborné literatury.

Anonymní dotazník pro rodiče obsahuje celkem 13 položek ve formě uzavřených a otevřených otázek.

4.4 Popis a průběh výzkumného šetření

Před finální verzí dotazníku byla provedena pilotáž, kdy jsem oslovila rodiče, kteří mají dítě v mateřské škole, ve které pracuji, a poprosila jsem je o vyplnění dotazníku. Díky nim jsem mohla poupravit dotazník tak, aby byl pro všechny rodiče srozumitelný. V dotazníku byla otázka č. 4 „*V čem spatřujete největší přínos povinné předškolní docházky?*“, která byla rozdělena na 3 oblasti. U oblasti tělesné si rodiče nedovedli

představit, co se skrývá pod pojmy – koordinace ruky a oka, jemná motorika a grafomotorika. Z tohoto důvodu jsem do závorky připsala očekávané výstupy dítěte, čeho by mělo na konci předškolního vzdělávání dosáhnout.

Během května 2023 byla část dotazníků rozeslána na e-mail rodičům, kteří mají své dítě v mateřské škole, ve které pracuji. Dále byly dotazníky rozeslány do různých mateřských škol Zlínského kraje s prosbou o zaslání dotazníků rodičům, kteří mají dítě plnící předškolní vzdělávání. Celkem bylo rozesláno 60 dotazníků, z toho se vrátilo celkem 83,3 % dotazníků, které byly vyhodnoceny.

Po úvodním oslovení respondenta s vysvětlením záměru dotazníkového šetření, následovaly jednotlivé otázky týkající se povinné předškolní docházky. Byly zjišťovány postoje a názory rodičů na povinné předškolní vzdělávání, identifikační údaje o dítěti, mateřské škole a také o respondentech, kdy byl zjišťován jejich věk a nejvyšší dosažené vzdělání. Celý dotazník je k dispozici v přílohách diplomové práce.

5 Výsledky dotazníkového šetření

Dotazník obsahoval níže uvedené položky, které byly vyhodnocovány nejprve podle místa, kde se mateřská škola nachází, dále z hlediska věku a vzdělání respondentů. Následně byly vyhodnocovány položky jednotlivě.

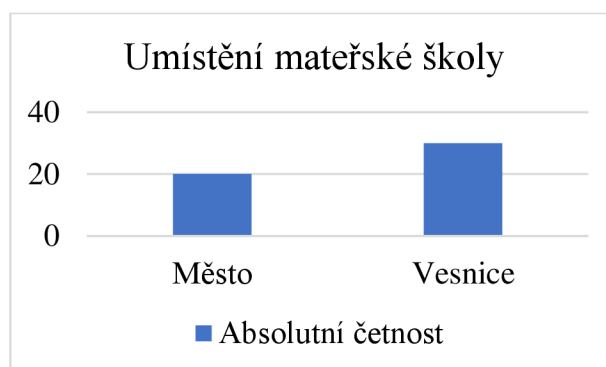
5.1 Charakteristika výzkumného vzorku

Bylo zúčastněno celkem 50 rodičů, jejichž dítě je přihlášeno k předškolnímu vzdělávání. Z toho 60 % má dítě ve vesnické mateřské škole, zbylých 40 % v městské. Nejvíce rodičů bylo se středoškolským vzděláním a z věkové kategorie 21-30 let.

Tab. 1 *Umístění mateřské školy*

Umístění mateřské školy	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Město	20	40 %
Vesnice	30	60 %
Celkem	50	100 %

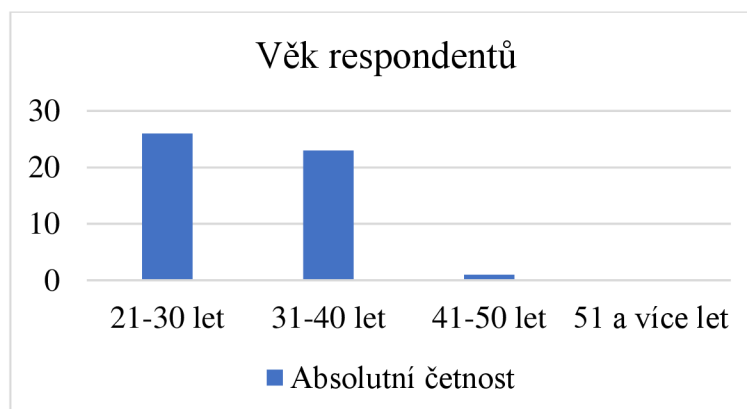
Graf 1 Umístění mateřské školy

Tab. 2 Složení respondentů podle věku

Věk	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
21-30 let	26	52 %
31-40 let	23	46 %
41-50 let	1	2 %
51 a více let	0	0 %
Celkem	50	100 %

Graf 2 Věk respondentů

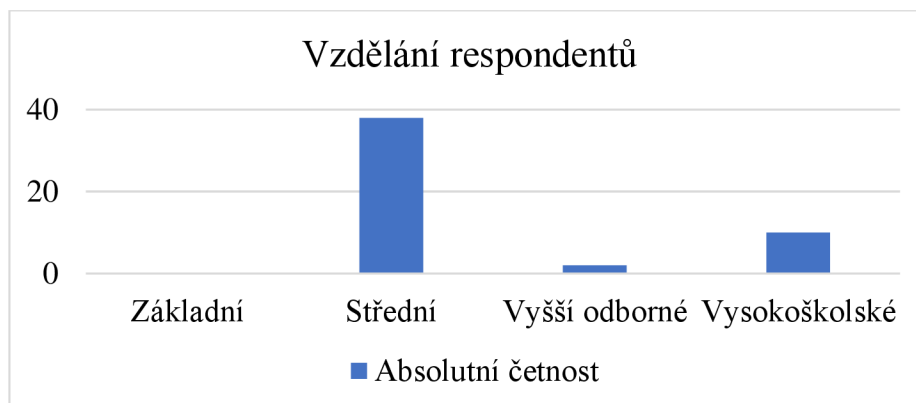

Tab. 3 Vzdělání respondentů

Vzdělání respondentů	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Základní	0	0 %
Střední	38	76 %
Vyšší odborné	2	4 %
Vysokoškolské	10	20 %

Celkem	50	100 %

Graf 3 *Vzdělání respondentů*

5.2 Výsledky položek z hlediska umístění mateřské školy

Rodiče mající své dítě ve vesnické škole odpovídali následovně.

Položka č. 1 – Považujete povinnou předškolní docházku za důležitou?

Tab. 4

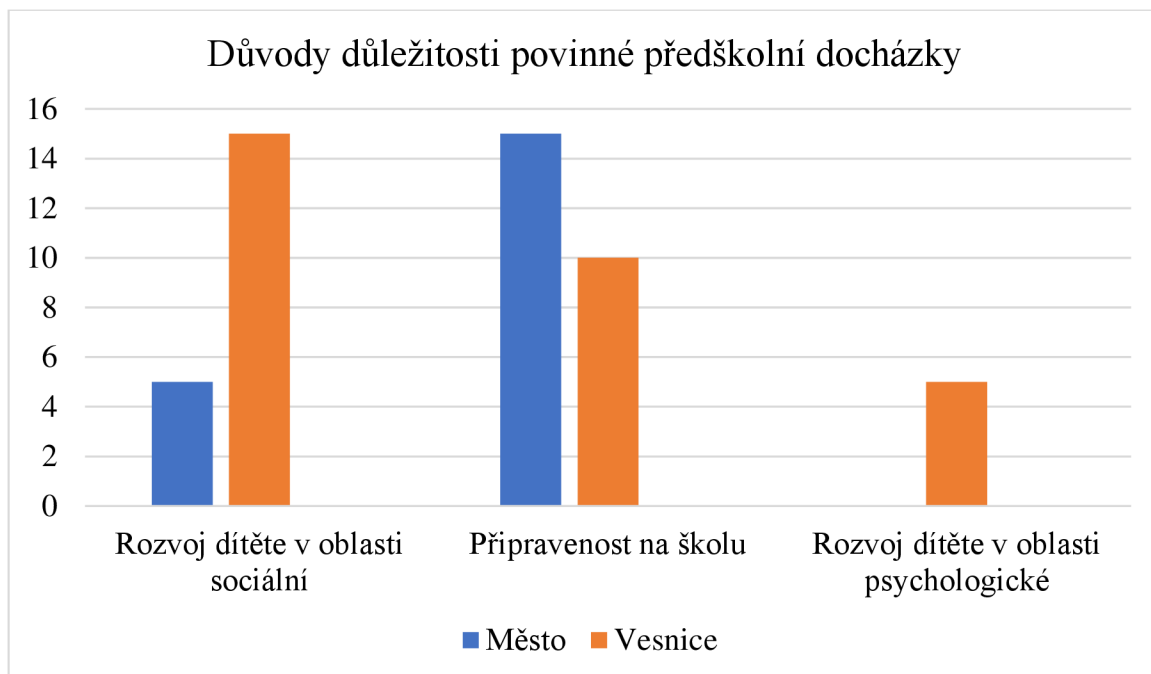
Důležitost povinné předškolní docházky	Absolutní četnost (město)	Relativní četnost (%) (město)	Absolutní četnost (vesnice)	Relativní četnost (%) (vesnice)
Odpověď ANO	20	100 %	30	100 %
Odpověď NE	0	0 %	0	0 %
Odpověď NEVÍM	0	0 %	0	0 %
<i>Rozvoj dítěte v oblasti sociální</i>	5	25 %	15	50 %
<i>Připravenost na základní školu</i>	15	75 %	10	33,3 %
<i>Rozvoj dítěte v oblasti psychologické</i>	0	0 %	5	16,7 %
Celkem	20	100 %	30	100 %

Komentář:

Můžeme si všimnout, že všichni respondenti, mající své dítě v městské nebo vesnické mateřské škole, považují povinnou předškolní docházku za důležitou. Jejich

názory se však odlišovaly v uvedených důvodech, které jsou zaznačeny v následujícím grafu.

Graf 4 *Důvody důležitosti povinné předškolní docházky*

Komentář:

75 % rodičů, kteří mají své dítě v městské mateřské škole, odůvodnilo důležitost povinné předškolní docházky připraveností dítěte na vstup do základní školy. Na druhou stranu 50 % rodičů, kteří mají dítě ve vesnické mateřské škole, uvedlo, že je povinná docházka důležitá z důvodu rozvoje dítěte v oblasti sociální.

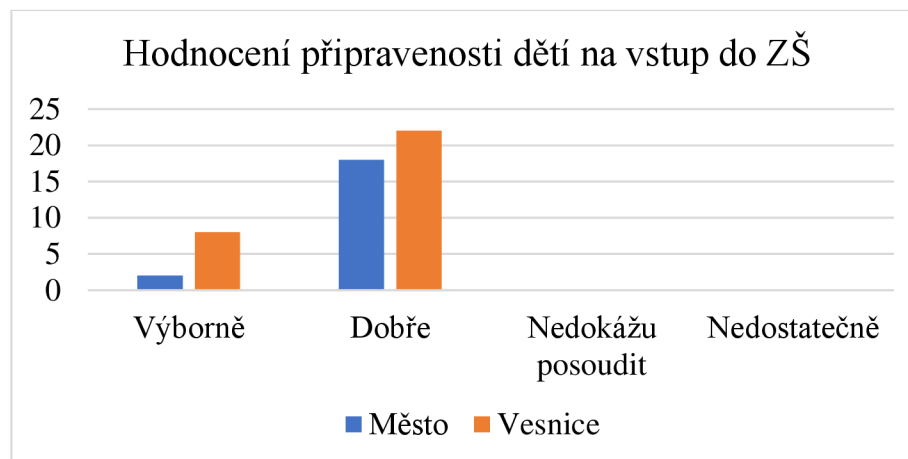
Položka č. 2 – Jak hodnotíte připravenost Vašeho dítěte na vstup do ZŠ?

Tab. 5

Hodnocení připravenosti dětí	Absolutní četnost (město)	Relativní četnost (%) (město)	Absolutní četnost (vesnice)	Relativní četnost (%) (vesnice)
Výborně	2	10 %	8	26,7 %
Dobře	18	90 %	22	73,3 %
Nedokážu posoudit	0	0 %	0	0 %
Nedostatečně	0	0 %	0	0 %

Celkem	20	100 %	30	100 %

Graf 5 Hodnocení připravenosti dětí na vstup do ZŠ

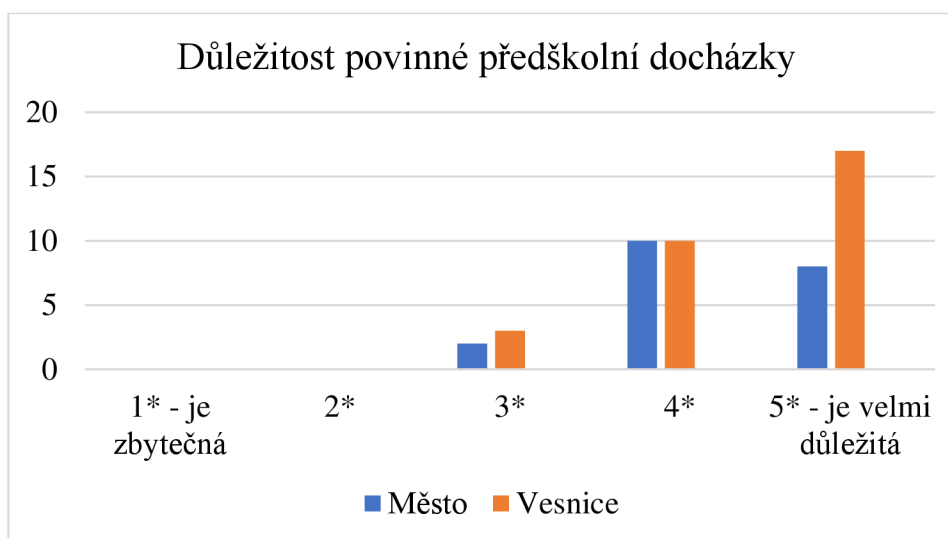

Položka č. 3 – Ohodnoťte důležitost povinné předškolní docházky na škále 1-5*.

Tab. 6

Stupnice důležitosti povinné předškolní docházky	Absolutní četnost (město)	Relativní četnost (%) (město)	Absolutní četnost (vesnice)	Relativní četnost (%) (vesnice)
1* - je zbytečná	0	0 %	0	0 %
2*	0	0 %	0	0 %
3*	2	10 %	3	10 %
4*	10	50 %	10	33,3 %
5* - je velmi důležitá	8	40 %	17	56,7 %
Celkem	20	100 %	30	100 %

Graf 6 *Důležitost povinné předškolní docházky*

Komentář:

Z výše uvedeného grafu plyne, že si rodiče uvědomují důležitost povinné předškolní docházky. Žádný z dotazovaných neuvedl, že je povinná předškolní docházka zbytečná. Stejný počet respondentů (10) uvedlo, že je povinné předškolní vzdělávání důležité. Rodiče, kteří mají své dítě ve vesnické mateřské škole, označili docházku za velmi důležitou. Jednalo se celkem o 56,7 % těchto respondentů.

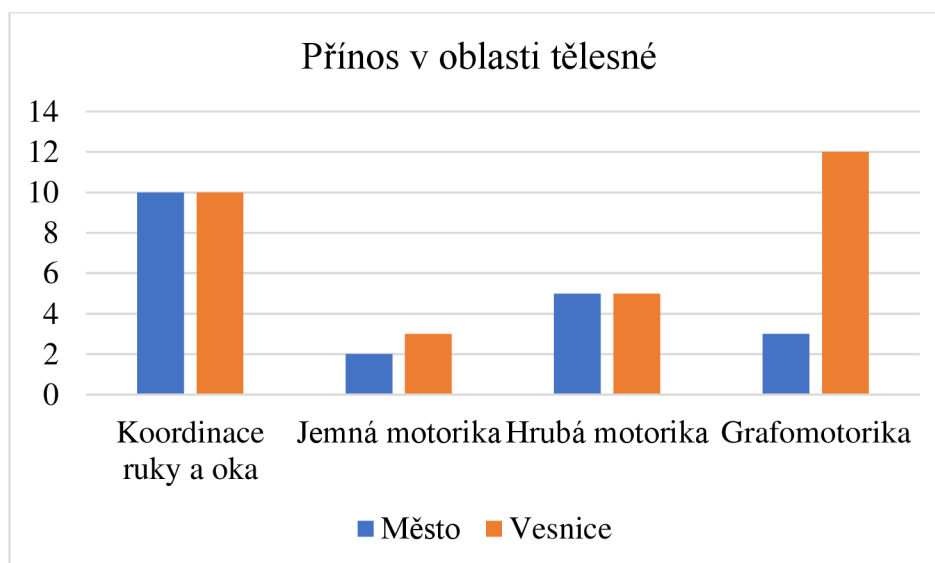
Položka č. 4 – V čem spatřujete největší přínos povinné předškolní docházky?

Tab. 7 – Oblast tělesná

Stupnice pro výběr přínosu povinné předškolní docházky	Oblast tělesná	Absolutní četnost (město)	Relativní četnost (%) (město)	Absolutní četnost (vesnice)	Relativní četnost (%) (vesnice)
1 - největší	Ovládání koordinace ruky a oka	10	50 %	10	33,3 %
2	Zvládání jemné motoriky	2	10 %	3	10 %

3	Zvládnání hrubé motoriky	5	25 %	5	16,7 %
4 - nejmenší	Grafomotorika	3	15 %	12	40 %
Celkem		20	100 %	30	100 %

Graf 7 Přínos povinné předškolní docházky v oblasti tělesné

Komentář:

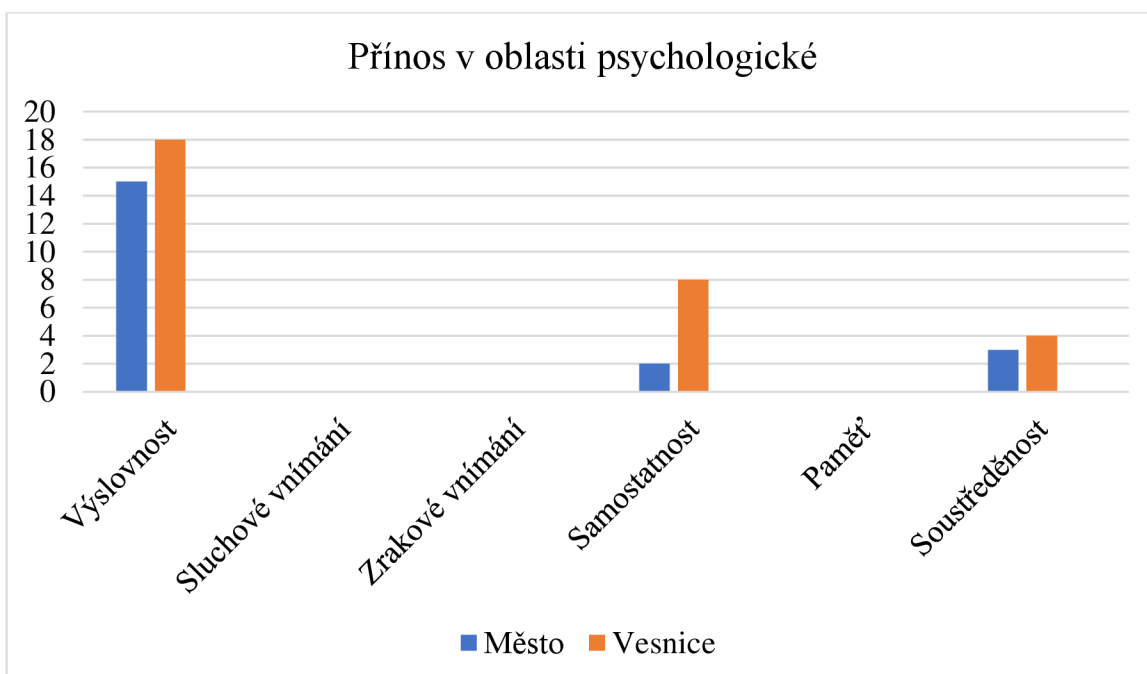
50 % rodičů z městské mateřské školy uvedlo, že největším přínosem povinné předškolní docházky je zvládnání koordinace ruky a oka. Jednalo se o 10 rodičů a tuto odpověď označil stejný počet respondentů také z vesnické mateřské školy. Rodiče dětí, pocházejících z vesnické školy, však označili za největší přínos zvládnutí grafomotorických dovedností, což je nezbytně nutné pro nácvik psaní v základní škole.

Tab. 8 – Oblast psychologická

Stupnice pro výběr přínosu povinné předškolní docházky	Oblast psychologická	Absolutní četnost (město)	Relativní četnost (%) (město)	Absolutní četnost (vesnice)	Relativní četnost (%) (vesnice)
1	Výslovnost	15	75 %	18	60 %

2	Sluchové vnímání	0	0 %	0	0 %
3	Zrakové vnímání	0	0 %	0	0 %
4	Samostatnost	2	10 %	8	26,7 %
5	Paměť	0	0 %	0	0 %
6	Soustředěnost	3	15 %	4	13,3 %
Celkem		20	100 %	30	100 %

Graf 8 Přínos povinné předškolní docházky v oblasti psychologické

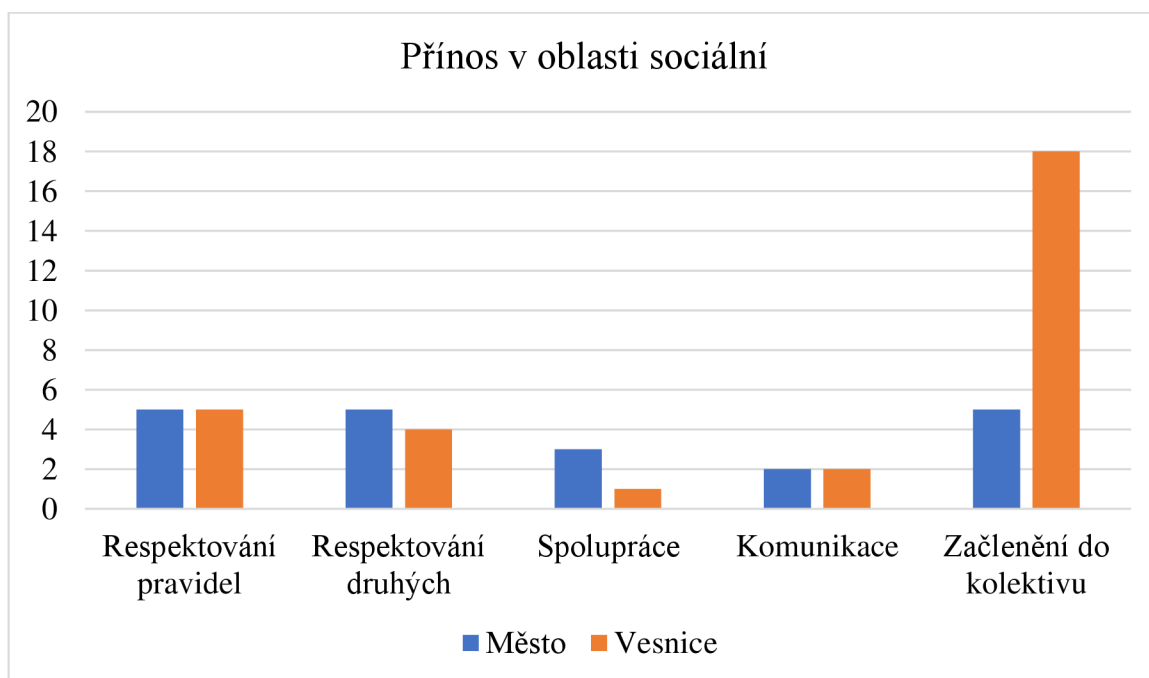
Komentář:

Většina rodičů se shodla na tom, že největším přínosem z této oblasti je správná výslovnost dítěte. Jednalo se o 75 % respondentů z městských mateřských škol a 60 % respondentů ze škol umístěných na vesnici. Jako druhý přínos označili rodiče vesnické školy samostatnost dítěte, avšak rodiče z městské mateřské školy označili za druhý přínos soustředěnost dítěte. Samostatnost uvedli až na třetím místě.

Tab. 9 – Oblast sociální

Stupnice pro výběr přínosu povinné předškolní docházky	Oblast sociální	Absolutní četnost (město)	Relativní četnost (%) (město)	Absolutní četnost (vesnice)	Relativní četnost (%) (vesnice)
1	Respektování pravidel	5	25 %	5	16,7 %
2	Respektování druhých	5	25 %	4	13,3 %
3	Spolupráce	3	15 %	1	3,3 %
4	Komunikace	2	10 %	2	6,7 %
5	Začlenění do kolektivu	5	25 %	18	60 %
Celkem		20	100 %	30	100 %

Graf 9 Přínos povinné předškolní docházky v oblasti sociální

Komentář:

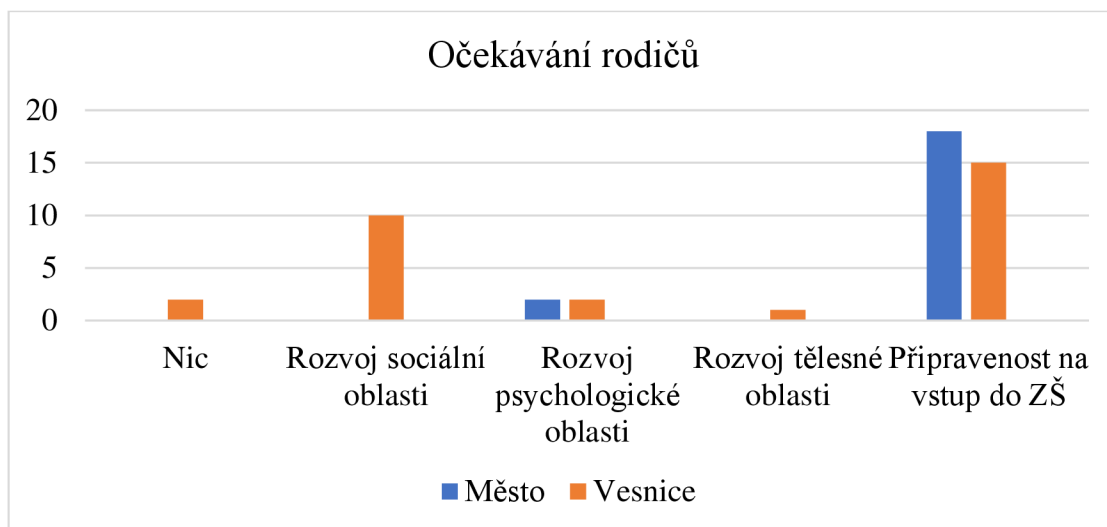
Respondenti, kteří mají dítě v městské mateřské škole, uvedli největší přínos ve třech oblastech. Jednalo se o respektování pravidel (25 %), respektování druhých (25 %) a začlenění do kolektivu (25 %). V grafu vidíme, že rodiče z vesnické mateřské školy uvedli za největší přínos začlenění dítěte do kolektivu. Jednalo se o 60 % těchto rodičů.

Položka č. 5 - Co očekáváte od předškolního zařízení s ohledem na povinnou předškolní docházku, popřípadě co Vám v připravenosti na vstup do ZŠ chybí?

Tab. 10

Očekávání rodičů	Absolutní četnost (město)	Relativní četnost (%) (město)	Absolutní četnost (vesnice)	Relativní četnost (%) (vesnice)
Nic	0	0 %	2	6,7 %
Rozvoj sociální oblasti	0	0 %	10	33,3 %
Rozvoj psychologické oblasti	2	10 %	2	6,7 %
Rozvoj tělesné oblasti	0	0 %	1	3,3 %
Připravenost na vstup do ZŠ	18	90 %	15	50 %
Celkem	20		30	100 %

Graf 10 Očekávání rodičů

Komentář:

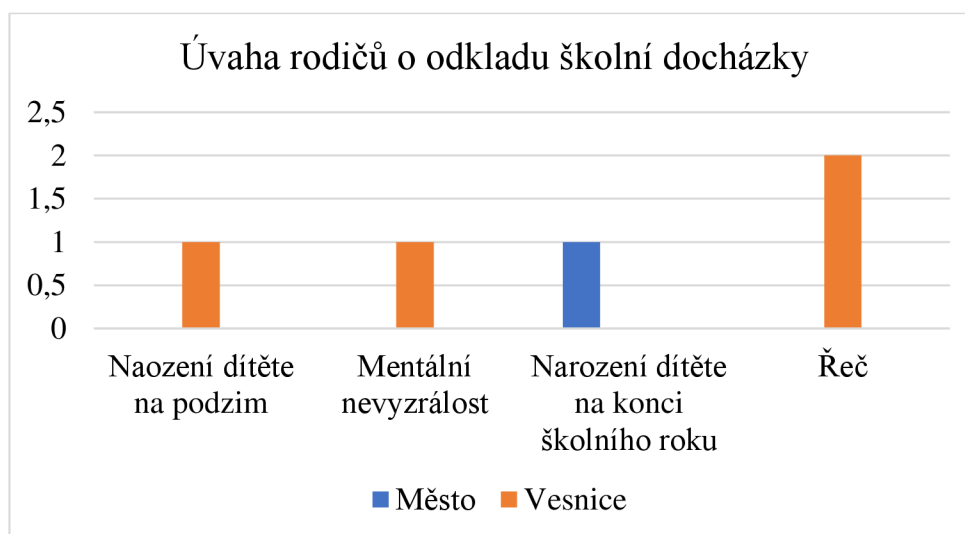
Z grafu je patrné, že rodiče očekávají, že jejich dítě, které dokončí povinnou předškolní docházku, bude poté připraveno na vstup do základní školy. Toto očekávání uvedlo 90 % rodičů z městské školy a 50 % rodičů ze školy vesnické.

Položka č. 6 - Uvažujete o odkladu školní docházky?

Tab. 11

Úvahy rodičů o odkladu	Absolutní četnost (město)	Relativní četnost (%) (město)	Absolutní četnost (vesnice)	Relativní četnost (%) (vesnice)
Odpověď NE	19	95 %	26	86,7 %
Odpověď ANO	1	5 %	4	13,3 %
Narození dítěte na podzim	0	0 %	1	3,3 %
Mentální nevyzrálost	0	0 %	1	3,3 %
Narození dítěte na konci školního roku	1	5 %	0	0 %
Řeč	0	0 %	2	6,7 %
Celkem	20	100 %	30	100 %

Graf 11 Úvahy rodičů o odkladu školní docházky

Komentář:

O odkladu školní docházky neuvažuje většina dotazovaných. Z městské mateřské školy je to 95 % respondentů a z vesnické 86,7 %. Jeden z rodičů městské mateřské školy uvedl, že uvažuje o odkladu z důvodu narození dítěte na konci školního roku. Narození dítěte v tomto období nemusí být podmínkou pro odklad školní docházky. Záleží vždy na fyzické, psychické, sociální, emocionální zralosti dítěte a také na rozvoji jednotlivých složek školní připravenosti, které jsou uvedeny v teoretické části diplomové práce. Dva rodiče z vesnické mateřské školy, tedy 6,7 % uvedlo, že důvodem odkladu školní docházky je řeč dítěte, která dělá v dnešní době potíže většiny dětem.

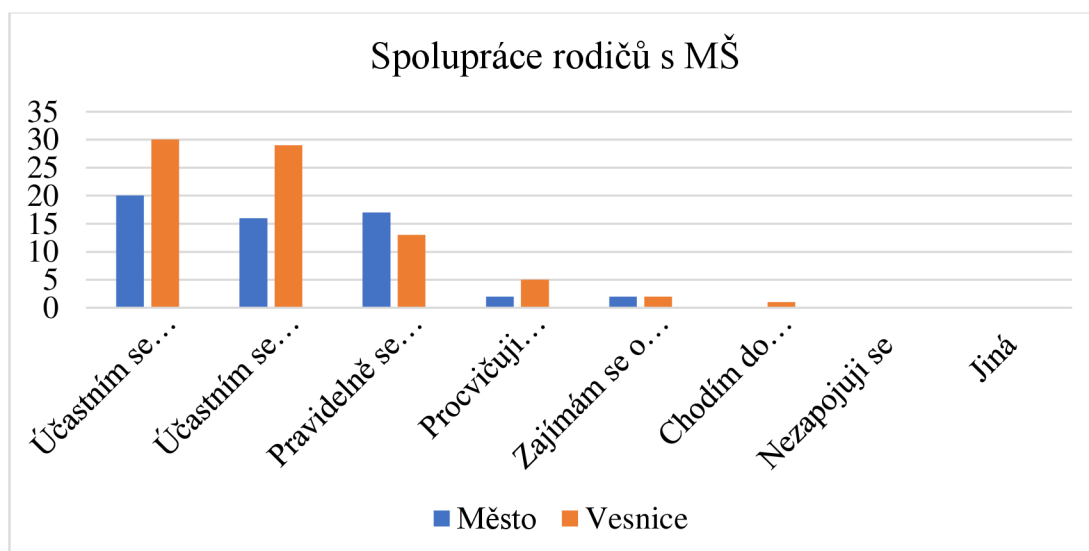
Položka č. 7 - Jakým způsobem spolupracujete s MŠ v rámci povinné předškolní docházky?

Tab. 12

Spolupráce rodičů s MŠ	Absolutní četnost (město)	Relativní četnost (%) (město)	Absolutní četnost (vesnice)	Relativní četnost (%) (vesnice)
Účastním se schůzek pro rodiče	20	100 %	30	100 %
Účastním se akcí MŠ	16	80 %	29	96,7 %
Pravidelně se informuji o vzdělávacích výsledcích dítěte	17	85 %	13	43,3 %

Procvičuji činností doma s dítětem	2	10 %	5	16,7 %
Zajímám se o zameškanou vzdělávací nabídku	2	10 %	2	6,7 %
Chodím do třídy a pozoruji výchovně-vzdělávací činnost	0	0 %	1	3,3 %
Nezapojuji se	0	0 %	0	0 %
Jiná (uveďte)	0	0 %	0	0 %
Celkem	20	100 %	30	100 %

Graf 12 Spolupráce rodičů s MŠ

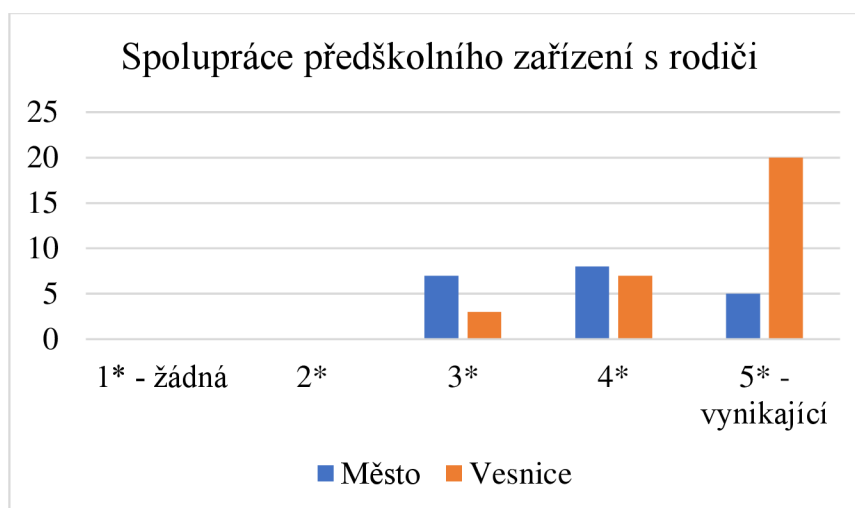
Komentář:

Z grafu je patrné, že se všichni rodiče, ať už z městské či vesnické mateřské školy, účastní schůzek pro rodiče. 80 % rodičů z městské školy a 96,7 % z vesnické školy se účastní akcí MŠ, což je také velmi důležité pro budování fungující spolupráce mezi rodiči a předškolním zařízením.

Položka č. 8 - Ohodnoťte na škále 1-5 spolupráci předškolního zařízení s Vámi.

Tab. 13

Stupnice spolupráce MŠ s rodiči	Absolutní četnost (město)	Relativní četnost (%) (město)	Absolutní četnost (vesnice)	Relativní četnost (%) (vesnice)
1* - žádná	0	0 %	0	0 %
2*	0	0 %	0	0 %
3*	7	35 %	3	10 %
4*	8	40 %	7	23,3 %
5* - vynikající	5	25 %	20	66,7 %
Celkem	20	100 %	30	100 %

Graf 13 Spolupráce předškolního zařízení s rodiči**Komentář:**

Spolupráce předškolních zařízení s rodiči je dle grafu na dobré úrovni. Lepší spolupráce je ve vesnických mateřských školách, což potvrzuje 66,7 % dotazovaných. Rodiče, kteří mají své dítě v městské mateřské škole, považují spolupráci za průměrnou (35 %) nebo uspokojující s drobnými nedostatky (40 %), kterou ohodnotili čtyřmi hvězdami.

5.3 Výsledky položek z hlediska věku respondentů

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 26 % rodičů ve věku 21-30 let, 23 % ve věku 31-40 let. Jeden respondent uvedl, že je jeho věk v rozmezí 41-50 let. Žádný

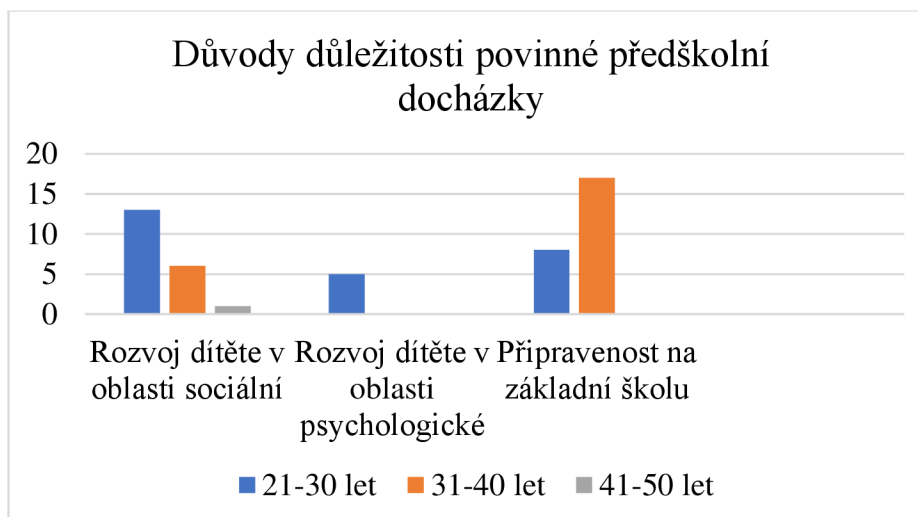
z respondentů ve věku 51 let a více se dotazníkového šetření nezúčastnil. Z tohoto důvodu tuto možnost odpovědi v následujících tabulkách neuvádím.

Položka č. 1 - Považujete povinnou předškolní docházku za důležitou?

Tab. 14

Důležitost povinné předškolní docházky	Absolutní četnost (21-30 let)	Relativní četnost (%) (21-30 let)	Absolutní četnost (31-40 let)	Relativní četnost (%) (31-40 let)	Absolutní četnost 41-50 let	Relativní četnost (%) (41-50 let)
Odpověď ANO	26	100 %	23	100 %	1	100 %
Odpověď NE	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Odpověď NEVÍM	0	0 %	0	0 %	0	0 %
<i>Rozvoj dítěte v oblasti sociální</i>	13	50 %	6	26,1 %	1	100 %
<i>Přípravenost na základní školu</i>	8	30,8 %	17	73,9 %	0	0 %
<i>Rozvoj dítěte v oblasti psychologické</i>	5	19,2 %	0	0 %	0	0 %
Celkem	26	100 %	23	100 %	1	100 %

Graf 14 *Důvody důležitosti povinné předškolní docházky*

Komentář:

Všichni respondenti považují povinné předškolní vzdělávání za důležité. Nejvíce respondentů z věkové kategorie 21-30 let uvádí, že je to z důvodu sociálního rozvoje dítěte. Nejvíce respondentů, z věkové kategorie 31-40 let, uvedlo připravenost na základní školu.

Položka č. 2 – Jak hodnotíte připravenost Vašeho dítěte na vstup do ZŠ?

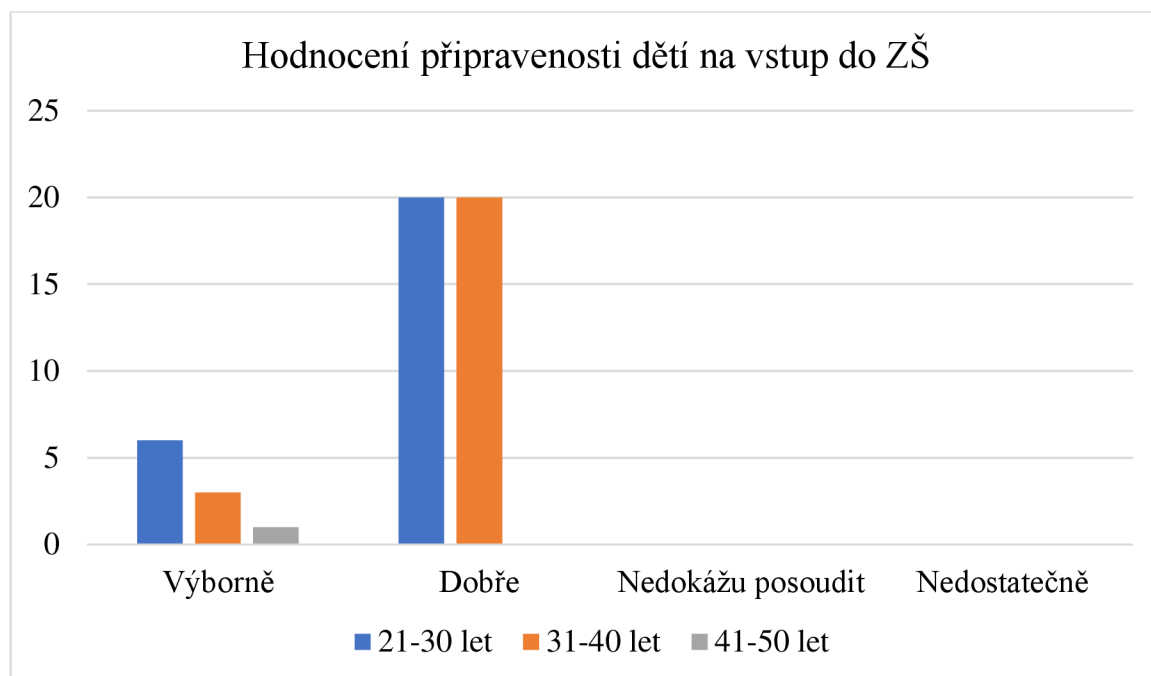
Tab. 15

Hodnocení připravenost i dětí	Absolutní četnost (21-30 let)	Relativní četnost (%) (21-30 let)	Absolutní četnost (31-40 let)	Relativní četnost (%) (31-40 let)	Absolutní četnost (41-50 let)	Relativní četnost (%) (41-50 let)
Výborně	6	23,1 %	3	13 %	1	100 %
Dobře	20	76,9 %	20	87 %	0	0 %
Nedokážu posoudit	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Nedostatečně	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Celkem	26	100 %	23	100 %	1	100 %

Komentář:

Největší shoda byla u druhé možnosti, která tvrdí, že je dítě dobře připraveno na vstup do základní školy. Shodlo se na tom 20 % jedinců ve věku 21-30 let a také 20 % rodičů ve věku 31-40 let.

Graf 15 Hodnocení připravenosti dětí na vstup do ZŠ

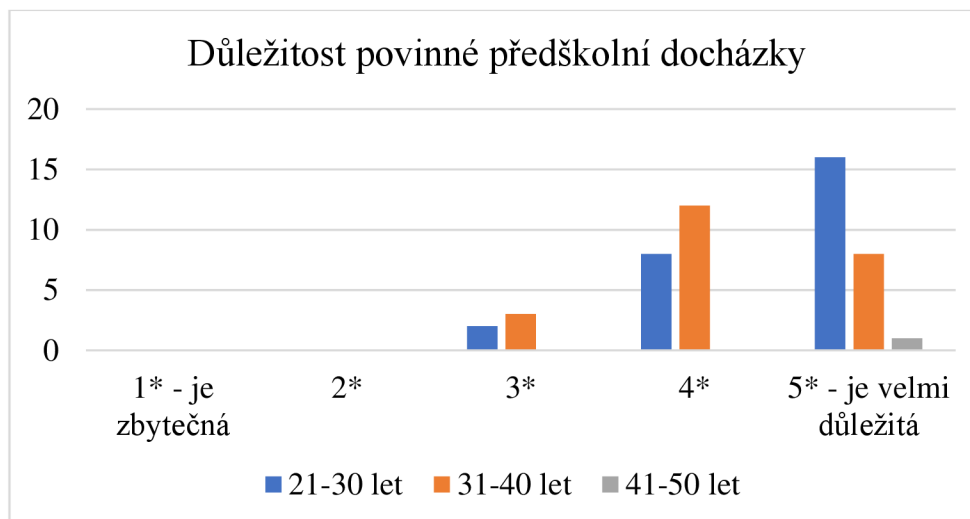
Položka č. 3 – Ohodnoťte důležitost povinné předškolní docházky na škále 1-5*.

Tab. 16

Stupnice důležitosti povinné předškolní docházky	Absolutní četnost (21-30 let)	Relativní četnost (%) (21-30 let)	Absolutní četnost (31-40 let)	Relativní četnost (%) (31-40 let)	Absolutní četnost (41-50 let)	Relativní četnost (%) (41-50 let)
1* - je zbytečná	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2*	0	0 %	0	0 %	0	0 %
3*	2	7,7 %	3	13 %	0	0 %
4*	8	30,8 %	12	52,2 %	0	0 %
5* - je velmi důležitá	16	61,5 %	8	34,8 %	1	100 %

Celkem	26	100 %	23	100 %	1	100 %

Graf 16 Důležitost povinné předškolní docházky

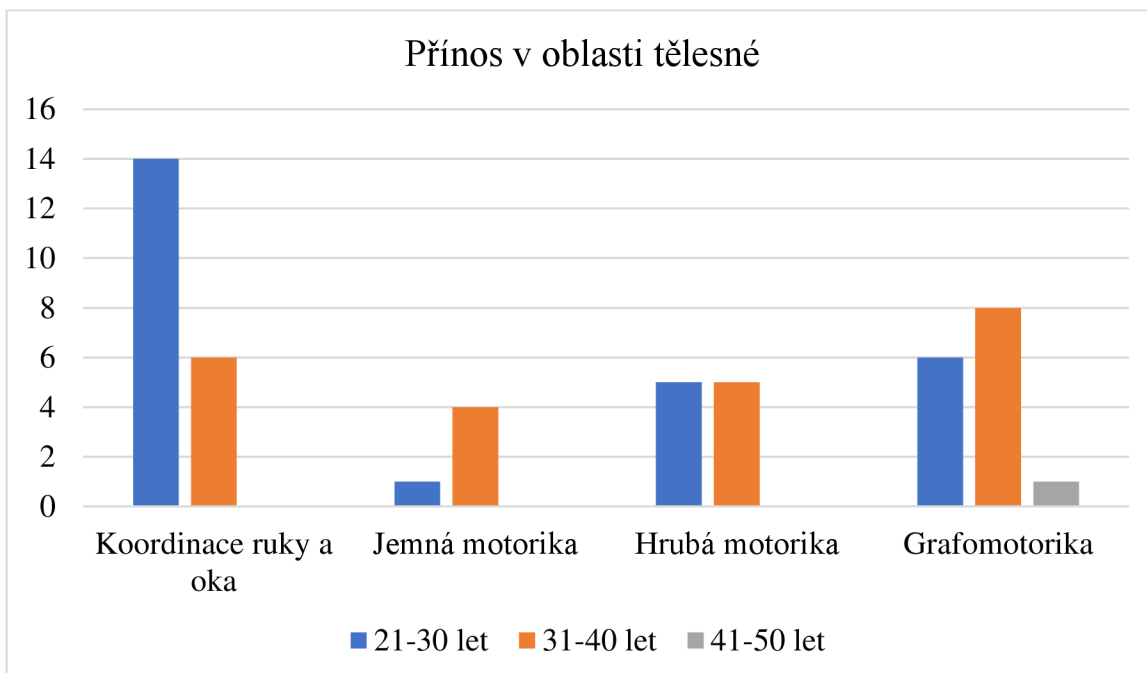

Tab. č. 17 – Oblast tělesná

Stupnice pro výběr přínosu povinné předškolní docházky	Oblast tělesná	Absolutní četnost (21-30 let)	Relativní četnost (%) (21-30 let)	Absolutní četnost (31-40 let)	Relativní četnost (%) (31-40 let)	Absolutní četnost (41-50 let)	Relativní četnost (%) (41-50 let)
1 - největší	Ovládání koordinace ruky a oka	14	53,8 %	6	26,1 %	0	0 %
2	Zvládání jemné motoriky	1	3,9 %	4	17,4 %	0	0 %
3	Zvládání hrubé motoriky	5	19,2 %	5	21,7 %	0	0 %

4 - nejmenší	Grafomoto rika	6	23,1 %	8	34,8 %	1	100 %
Celkem		26	100 %	23	100 %	1	100 %

Graf 17 Přínos povinné předškolní docházky v oblasti tělesné

Komentář:

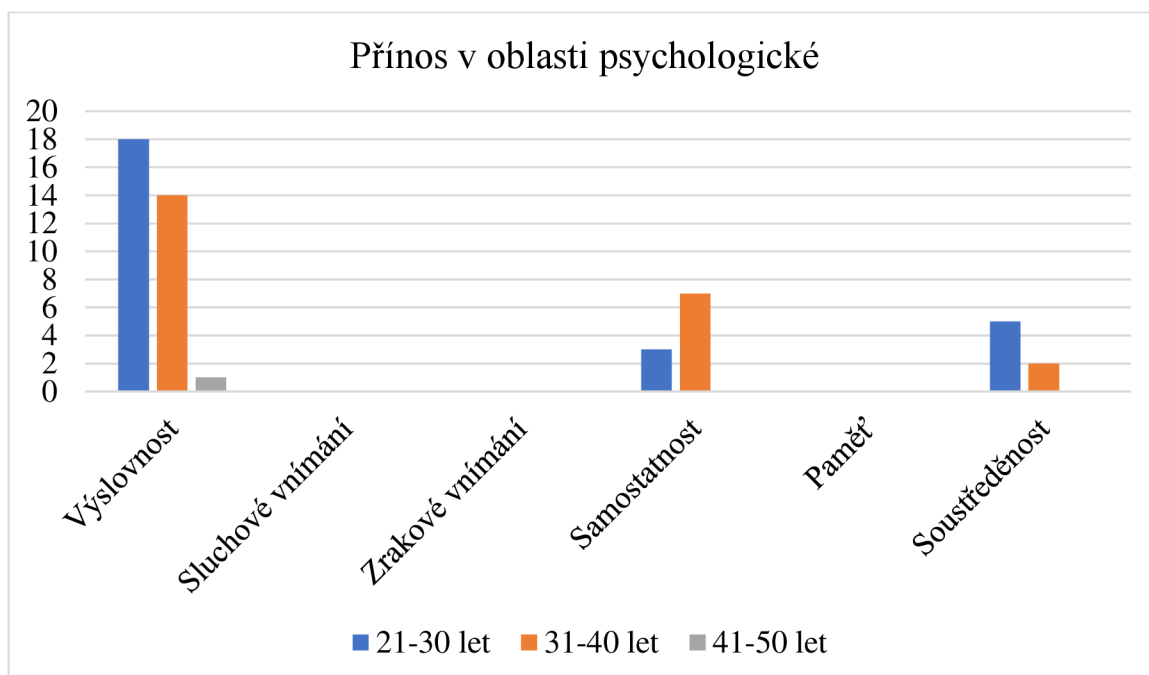
Rodiče ve věku 21-30 let považují za největší přínos ovládnání koordinace ruky a oka. Odpovědělo tak 53,8 % dotazovaných z této věkové skupiny. Věková skupina 31-40 let označila za největší přínos grafomotoriku dítěte, která s koordinací ruky a oka úzce souvisí.

Tab. 18 – Oblast psychologická

Stupnice pro výběr přínosu povinné předškol ní docházky	Oblast tělesná	Absolutní četnost (21-30 let)	Relativ- ní četnost (%) (21-30 let)	Absolutní četnost (31-40 let)	Relativ- ní četnost (%) (31-40 let)	Absolut ní četnost (41-50 let)	Relativ -ní četnost (%) (41-50 let)

1 - největší	Výslovnost	18	69 %	14	60,9 %	1	100 %
2	Sluch	0	0 %	0	0 %	0	0 %
3	Zrak	0	0 %	0	0 %	0	0 %
4 - nejmenší	Samostatnost	3	12 %	7	30,4 %	0	0 %
	Paměť	0	0 %	0	0 %	0	0 %
	Soustředěnost	5	19 %	2	8,7 %	0	0 %
Celkem		26	100 %	23	100 %	1	100 %

Graf 18 Přínos povinné předškolní docházky v oblasti psychologické

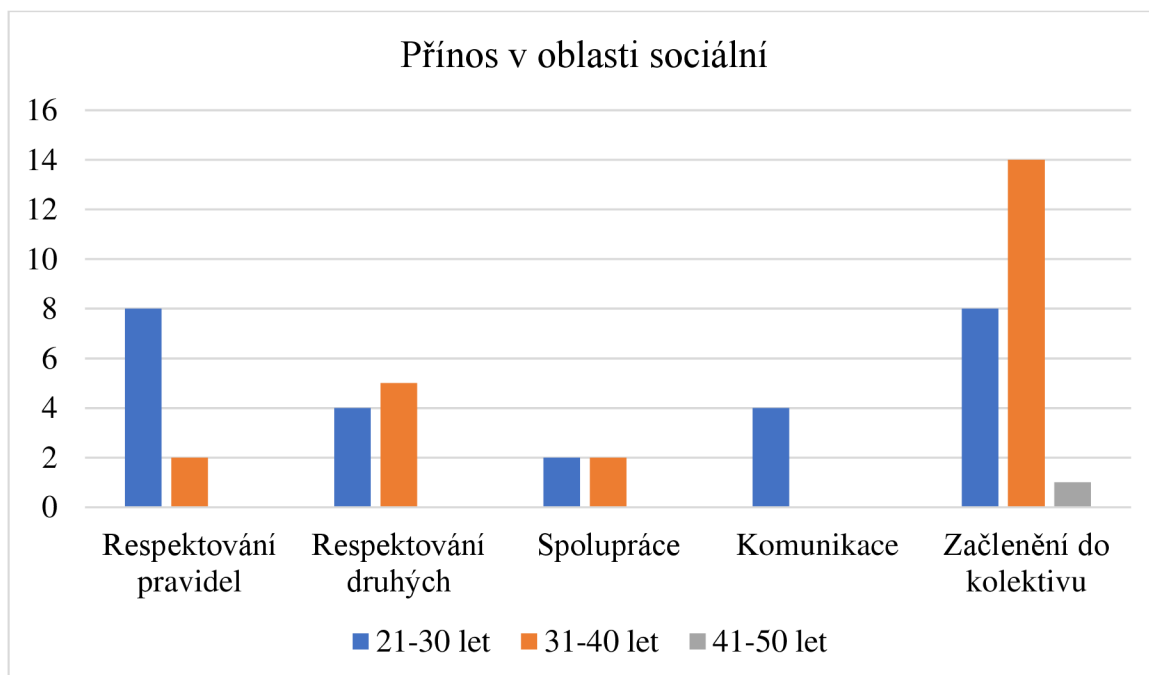
Komentář:

Všechny věkové skupiny rodičů se shodly na tom, že je v této oblasti největším přínosem správná výslovnost dětí. Rodiče však nesmí zapomínat, že mateřská škola nenahrazuje rodinnou výchovu, a tudíž není v její kompetenci naučit dítě správně mluvit, ale pouze jen rozvíjet jeho komunikační schopnosti a dovednosti, pomáhat s rozvíjením mimického svalstva a motoriky jazyka. Poté je to pouze na rodičích, zda budou s dítětem dostatečně trénovat či nikoliv.

Tab. 19 – Oblast sociální

Stupnice pro výběr přínosu povinné předškolní docházky	Oblast tělesná	Absolutní četnost (21-30 let)	Relativní četnost (%) (21-30 let)	Absolutní četnost (31-40 let)	Relativní četnost (%) (31-40 let)	Absolutní četnost (41-50 let)	Relativní četnost (%) (41-50 let)
1 - největší	Respektování pravidel	8	30,7 %	2	8,7 %	0	0 %
2	Respektování druhých	4	15,4 %	5	21,7 %	0	0 %
3	Spolupráce	2	7,8 %	2	8,7 %	0	0 %
4	Komunikace	4	15,4 %	0	0 %	0	0 %
5 - nejmenší	Začlenění do kolektivu	8	30,7 %	14	60,9 %	1	100 %
Celkem		26	100 %	23	100 %	1	100 %

Graf 19 Přínos povinné předškolní docházky v oblasti sociální

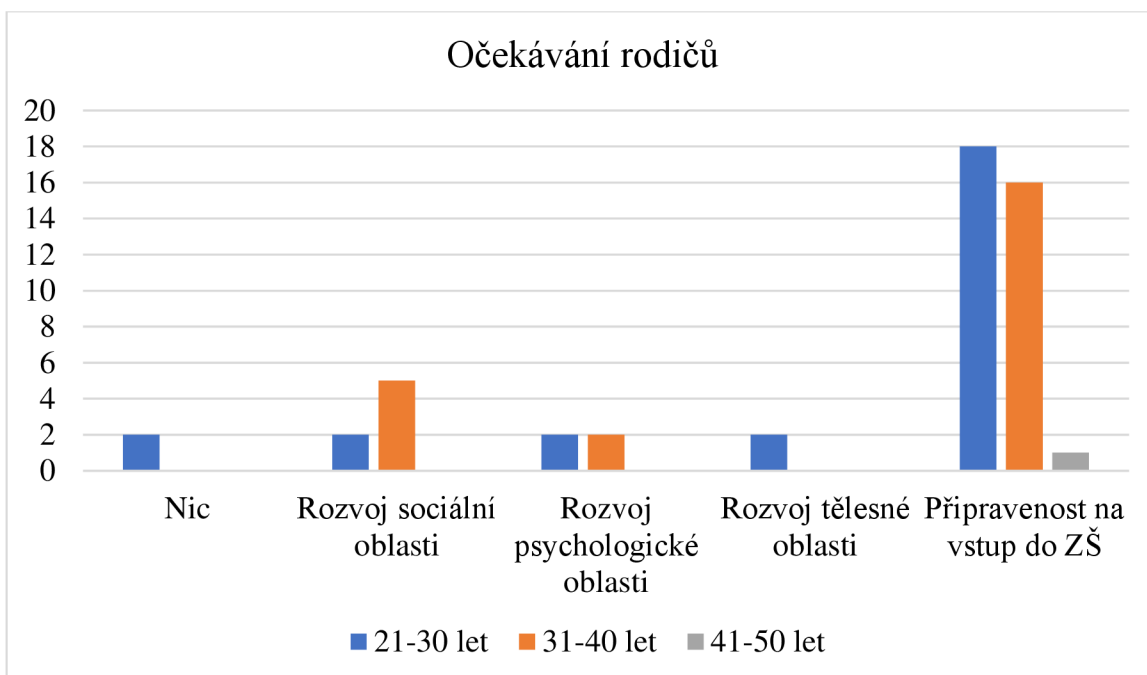
Položka č. 5 - Co očekáváte od předškolního zařízení s ohledem na povinnou předškolní docházku, popřípadě co Vám v připravenosti na vstup do ZŠ chybí?

Tab. 20

Očekávání rodičů	Absolutní četnost (21-30 let)	Relativní četnost (%) (21-30 let)	Absolutní četnost (31-40 let)	Relativní četnost (%) (31-40 let)	Absolutní četnost (41-50 let)	Relativní četnost (%) (41-50 let)
Nic	2	7,7 %	0	0 %	0	0 %
Rozvoj sociální oblasti	2	7,7 %	5	21,7 %	0	0 %
Rozvoj psychologické oblasti	2	7,7 %	2	8,7 %	0	0 %
Rozvoj tělesné oblasti	2	7,7 %	0	0 %	0	0 %

Připravenost na vstup do ZŠ	18	69,2 %	16	69,6 %	1	100 %
Celkem	26	100 %	23	100 %	1	100 %

Graf 20 Očekávání rodičů

Komentář:

Každý rodič usiluje o to, aby jejich dítě zvládlo povinnou školní docházku. Téměř všichni rodiče z různé věkové kategorie se shodli, že jejich očekáváním je připravenost dítěte na vstup do základní školy.

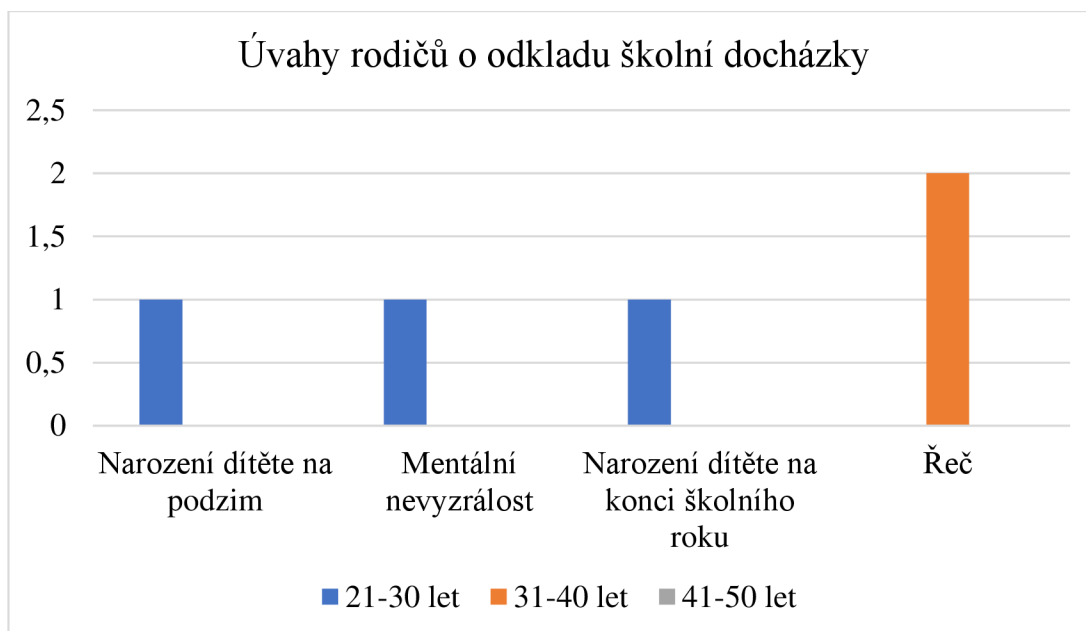
Položka č. 6 - Uvažujete o odkladu školní docházky?

Tab. 21

Úvahy rodičů o odkladu	Absolutní četnost (21-30 let)	Relativní četnost (%) (21-30 let)	Absolutní četnost (31-40 let)	Relativní četnost (%) (31-40 let)	Absolutní četnost (41-50 let)	Relativní četnost (%) (41-50 let)
Odpověď NE	23	88,5 %	21	91,3 %	1	100 %
Odpověď ANO	3	11,5 %	2	8,7 %	0	0 %

Narození dítěte na podzim	1	3,8 %	0	0 %	0	0 %
Mentální nevyzrálост	1	3,8 %	0	0 %	0	0 %
Narození dítěte na konci školního roku	1	3,8 %	0	0 %	0	0 %
Řeč	0	0 %	2	8,7 %	0	0 %
Celkem	26	100 %	23	100 %	1	100 %

Graf 21 Úvahy rodičů o odkladu školní docházky

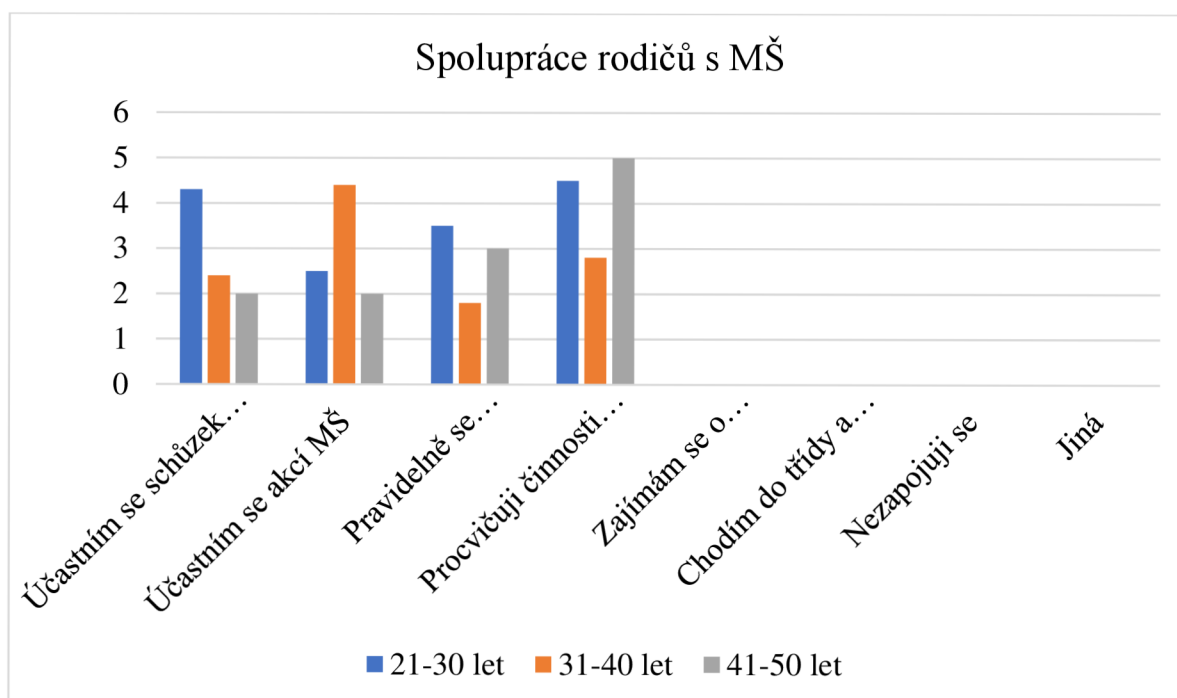
Položka č. 7 - Jakým způsobem spolupracujete s MŠ v rámci povinné předškolní docházky?

Tab. 22

Spolupráce rodičů s MŠ	Absolutní četnost (21-30 let)	Relativní četnost (%) (21-30 let)	Absolutní četnost (31-40 let)	Relativní četnost (%) (31-40 let)	Absolutní četnost (41-50 let)	Relativní četnost (%) (41-50 let)
Účastním se schůzek pro rodiče	26	100 %	23	100 %	1	100 %
Účastním se akcí MŠ	23	88,5 %	21	91,3 %	1	%
Pravidelně se informuji	14	54 %	15	65 %	1	100 %

o vzdělávacích výsledcích dítěte						
Procvičuji činností doma s dítětem	4	15,4 %	3	13 %	0	0 %
Zajímám se o zameškanou vzdělávací nabídku	0	0 %	4	17,4 %	0	0 %
Chodím do třídy a pozoruji výchovně- vzdělávací činnost	0	0 %	1	4,3 %	0	0 %
Nezapojuji se	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Jiná (uveďte)	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Celkem	26	100 %	23	100 %	1	100 %

Graf 22 Spolupráce rodičů s MŠ

Komentář:

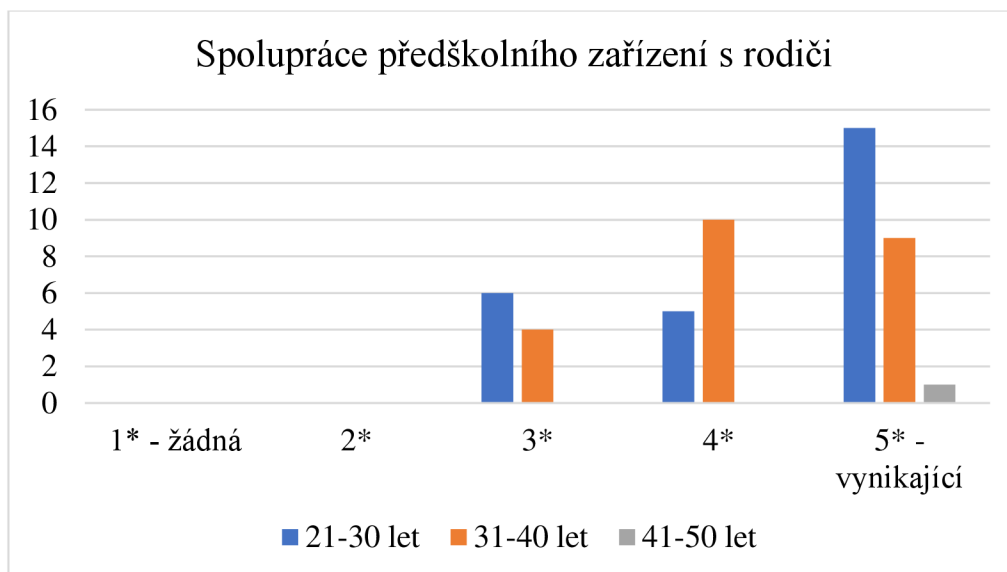
Věkovou kategorii 31-40 let můžeme považovat za velmi aktivní v oblasti spolupráce s mateřskou školou. Mimo 100 % účasti na schůzkách se také 91,3 % rodičů účastní akcí MŠ, což má pozitivní vliv na prohlubování vztahu dítěte se školou. Ve výše uvedeném grafu si můžeme všimnout, že se více jak 50 % z každé věkové kategorie zajímá o vzdělávací výsledky svého dítěte. Pouze jeden rodič ve věku 31-40 let uvedl svou účast ve třídě při výchovně-vzdělávací činnosti.

Položka č. 8 - Ohodnoťte na škále 1-5 spolupráci předškolního zařízení s Vámi.

Tab. 23

Stupnice spolupráce MŠ s rodiči	Absolutní četnost (21-30 let)	Relativní četnost (%) (21-30 let)	Absolutní četnost (31-40 let)	Relativní četnost (%) (31-40 let)	Absolutní četnost (41-50 let)	Relativní četnost (%) (41-50 let)
1* - žádná	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2*	0	0 %	0	0 %	0	0 %
3*	6	23,1 %	4	17,4 %	0	0 %
4*	5	19,2 %	10	43,5 %	0	0 %
5* - vynikající	15	57,7 %	9	39,1 %	1	100 %
Celkem	26	100 %	23	100 %	1	100 %

Graf 23 Spolupráce předškolního zařízení s rodiči

5.4 Výsledky položek z hlediska vzdělání respondentů

76 % respondentů uvedlo středoškolské vzdělání, 20 % vysokoškolské a 4 % vyšší odborné. Žádný z dotazovaných neměl pouze základní vzdělání. Proto není tento stupeň vzdělávání zařazen v následujících tabulkách.

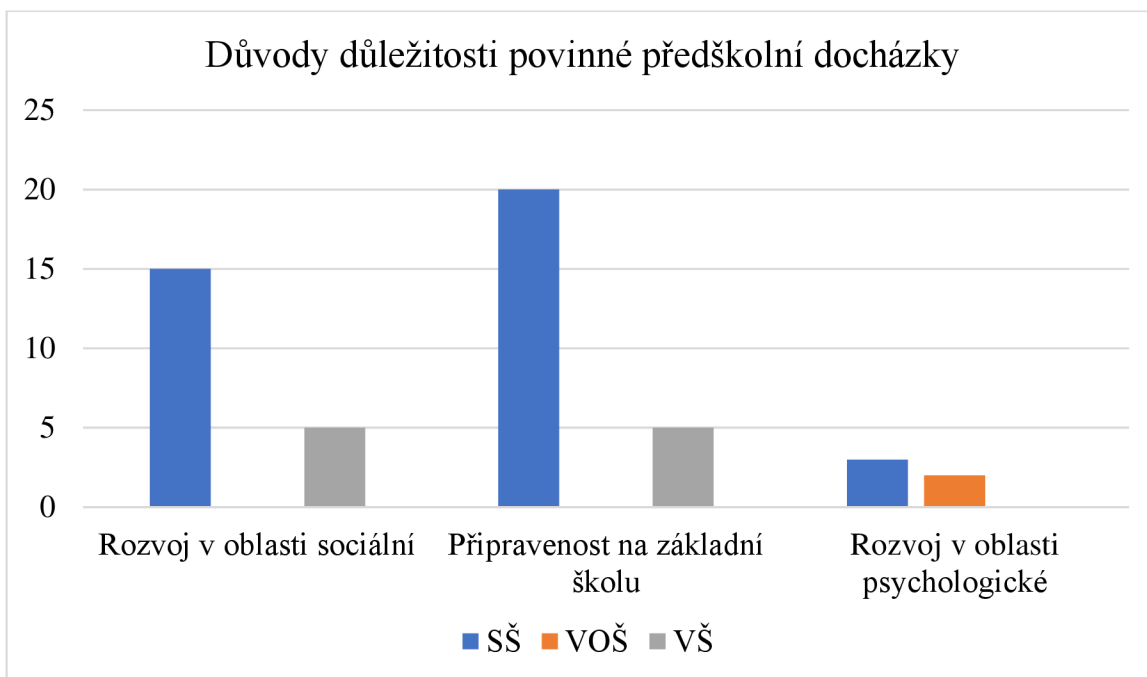
Položka č. 1 - Považujete povinnou předškolní docházku za důležitou?

Tab. 24

Důležitost povinné předškolní docházky	Absolutní četnost (SŠ)	Relativní četnost (%) (SŠ)	Absolutní četnost (VOŠ)	Relativní četnost (%) (VOŠ)	Absolutní četnost (VŠ)	Relativní četnost (%) (VŠ)
Odpověď ANO	38	100 %	2	100 %	10	100 %
Odpověď NE	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Odpověď NEVÍM	0	0 %	0	0 %	0	0 %
<i>Rozvoj dítěte v oblasti sociální</i>	15	39,5 %	0	0 %	5	50 %
<i>Přípravenost na základní školu</i>	20	52,6 %	0	0 %	5	50 %
<i>Rozvoj dítěte v oblasti</i>	3	7,9 %	2	100 %	0	0 %

<i>psychologické</i>						
Celkem	38	100 %	2	100 %	10	100 %

Graf 24 *Důvody důležitosti povinné předškolní docházky*

Komentář:

Respondenti se středoškolským vzděláním považují za důležitost povinné předškolní docházky připravenost dítěte na vstup do základní školy. 100 % rodičů s vyšším odborným vzděláním uvedlo, že povinná předškolní docházka je pro dítě důležitá z hlediska sociální oblasti, kdy navazuje vztah s vrstevníky, komunikuje s nimi a začleňuje se do kolektivu. Dotazovaní s vysokoškolským vzděláním považují za důležitost rozvoj sociální oblasti (50 %) a připravenost na základní školu (50 %).

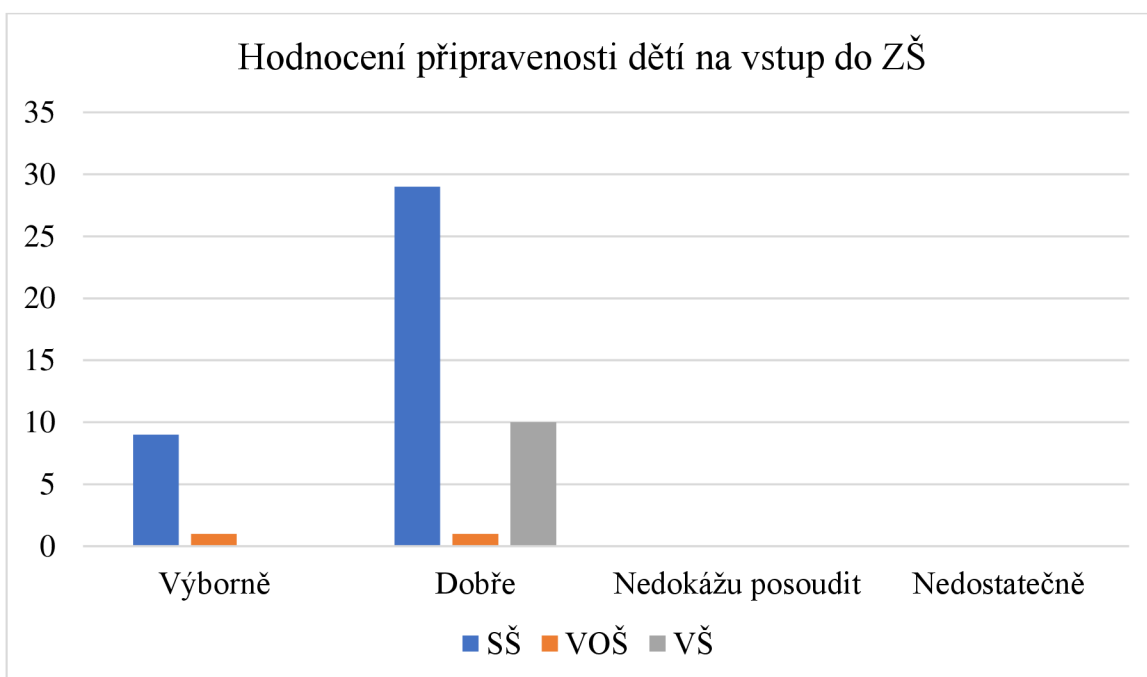
Položka č. 2 – Jak hodnotíte připravenost Vašeho dítěte na vstup do ZŠ?

Tab. 25

Hodnocení připravenost i dětí	Absolutní četnost (SŠ)	Relativní četnost (%) (SŠ)	Absolutní četnost (VOŠ)	Relativní četnost (%) (VOŠ)	Absolutní četnost (VŠ)	Relativní četnost (%) (VŠ)
Výborně	9	23,7 %	1	50 %	0	0 %

Dobře	29	76,3 %	1	50 %	10	100 %
Nedokážu posoudit	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Nedostatečně	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Celkem	38	100 %	2	100 %	10	100 %

Graf 25 Hodnocení připravenosti dětí na vstup do ZŠ

Komentář:

Rodiče se středoškolským a vyšším odborným vzděláním hodnotí připravenost dítěte na vstup do základní školy v celku dobře. Všichni vysokoškolsky vzdělání respondenti uvedly dobrou připravenost dětí. Jejich vzdělanost může mít vliv na toto hodnocení, jelikož mohou být při posuzování připravenosti více kritičtí.

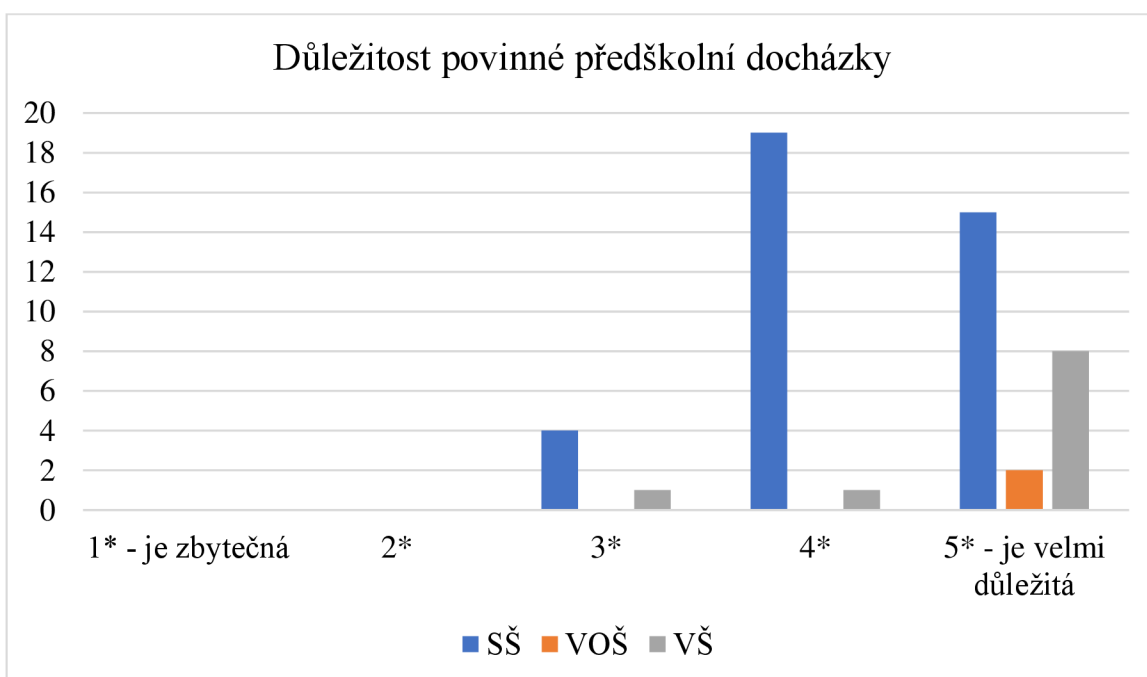
Položka č. 3 – *Ohodnoťte důležitost povinné předškolní docházky na škále 1-5*.*

Tab. 26

Stupnice důležitosti povinné	Absolutní četnost (SŠ)	Relativní četnost (%) (SŠ)	Absolutní četnost (VOŠ)	Relativní četnost (%) (VOŠ)	Absolutní četnost (VŠ)	Relativní četnost (%) (VŠ)

předškolní docházky						
1* - je zbytečná	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2*	0	0 %	0	0 %	0	0 %
3*	4	10,5 %	0	0 %	1	10 %
4*	19	50 %	0	0 %	1	10 %
5* - je velmi důležitá	15	39,5 %	2	100 %	8	80 %
Celkem	38	100 %	2	100 %	10	100 %

Graf 26 *Důležitost povinné předškolní docházky*

Komentář:

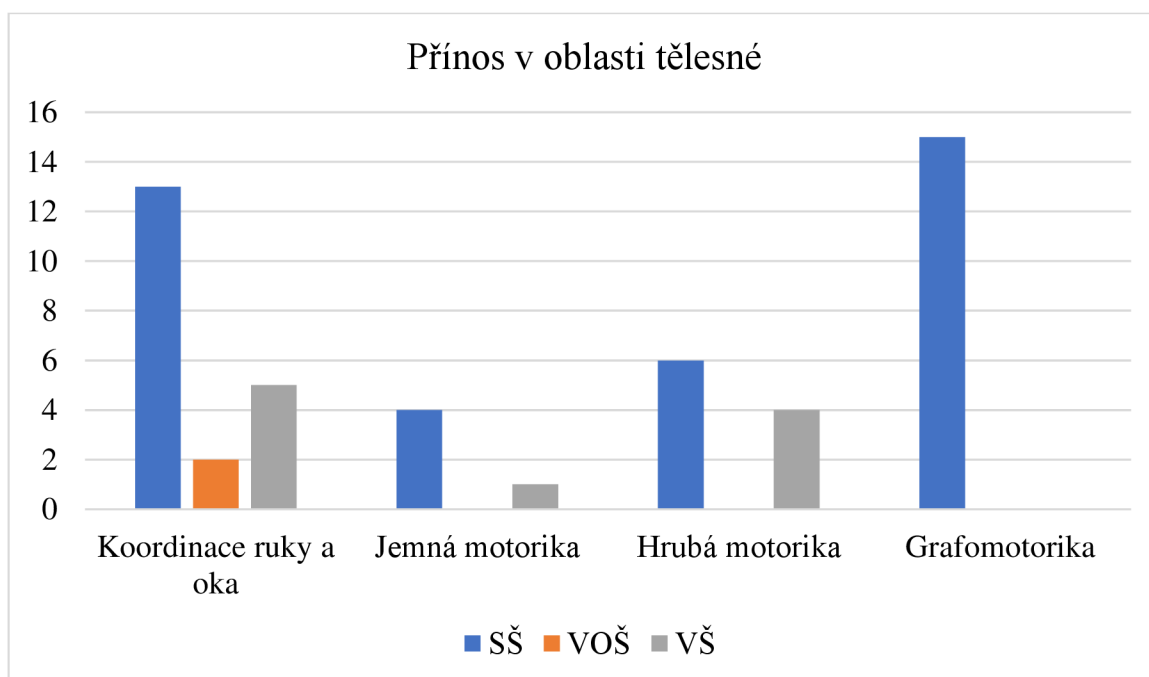
Rodiče s vyšším odborným vzděláním se jasně shodli na důležitosti povinné předškolní docházky. Středoškolsky vzdělaní respondenti se ve svých odpovědích více lišili. 50 % považuje předškolní docházku za důležitou, 39,5 % za velmi důležitou a 10,5 % označilo důležitost třemi hvězdami, což můžeme pochopit jako neutrální odpověď, kdy si rodiče nejsou důležitostí jistí.

Položka č. 4 – V čem spatřujete největší přínos povinné předškolní docházky?

Tab. 27 – Oblast tělesná

Stupnic e pro výběr přínosu povinné předškolní docházek y	Oblast tělesná	Absolutní četnost (SŠ)	Relativ -ní četnost (%) (SŠ)	Absolutní četnost (VOŠ)	Relativ -ní četnost (%) (VOŠ)	Absolutní četnost (VŠ)	Relativní četnost (%) (VŠ)
1 - největší	Ovládání koordinace ruky a oka	13	34,2 %	2	100 %	5	50 %
2	Zvládání jemné motoriky	4	10,5 %	0	0 %	1	10 %
3	Zvládání hrubé motoriky	6	15,8 %	0	0 %	4	40 %
4 - nejmenší	Grafomotorika	15	39,5 %	0	0 %	0	0 %
Celkem		38	100 %	2	100 %	10	100 %

Graf 27 Přínos povinné předškolní docházky v oblasti tělesné

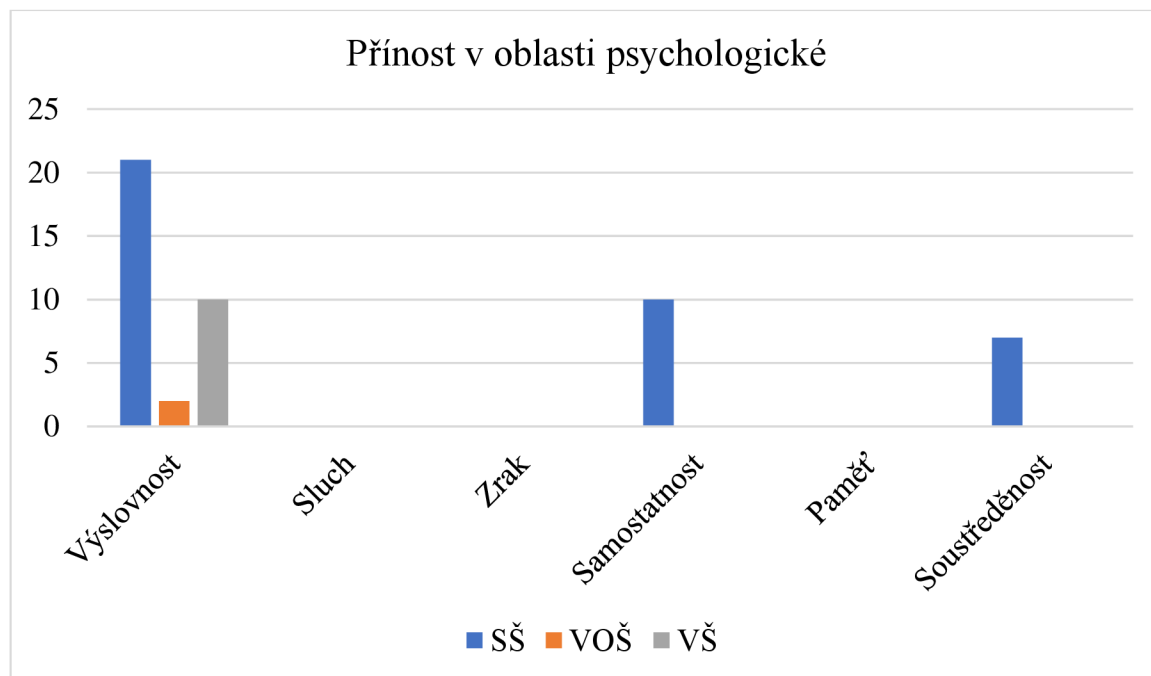

Tab. 28 – Oblast psychologická

Stupnice pro výběr přínosu povinné předškolní docházky	Oblast tělesná	Absolutní četnost (SŠ)	Relativní četnost (%) (SŠ)	Absolutní četnost (VOŠ)	Relativní četnost (%) (VOŠ)	Absolutní četnost (VŠ)	Relativní četnost (%) (VŠ)
1 - největší	Výslovnost	21	55,3 %	2	100 %	10	100 %
2	Sluch	0	0 %	0	0 %	0	0 %
3	Zrak	0	0 %	0	0 %	0	0 %
4 - nejmenší	Samostatnost	10	26,3 %	0	0 %	0	0 %
	Paměť	0	0 %	0	0 %	0	0 %
	Soustředěnost	7	18,4 %	0	0 %	0	0 %

Celkem		38	100 %	2	0 %	10	100 %

Graf 28 Přínos povinné předškolní docházky v oblasti psychologické

Komentář:

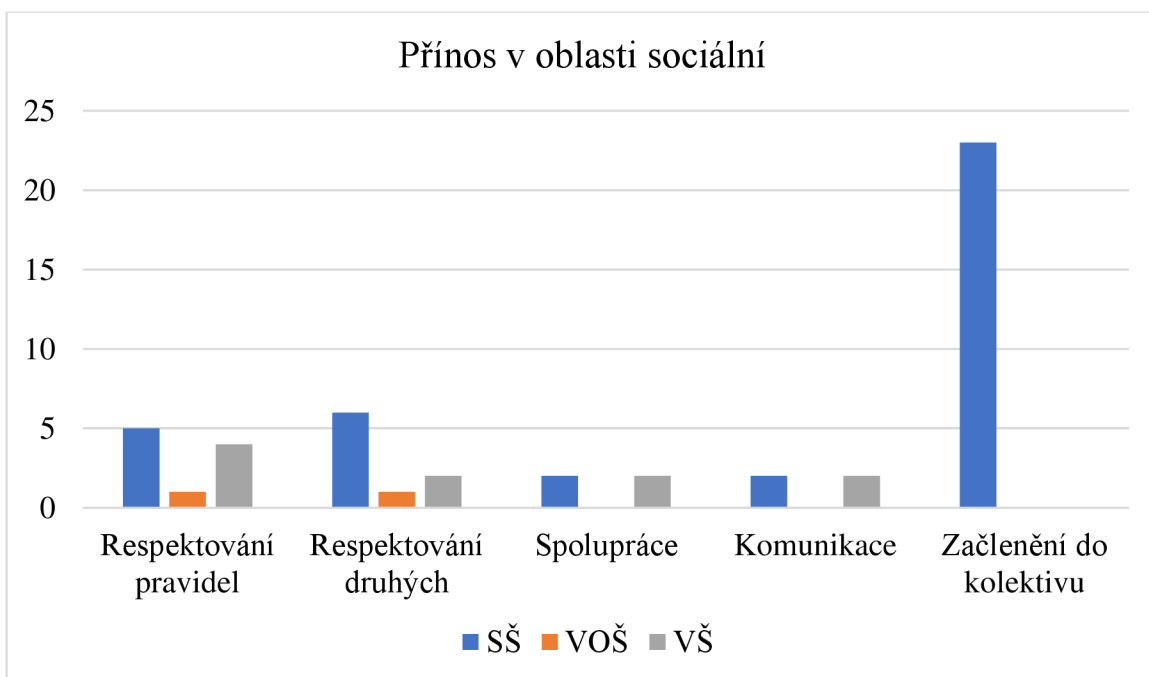
V oblasti tělesné považují respondenti ze všech věkových kategorií za nejvíce důležitou správnou výslovnost. Rodiče se středoškolským vzděláním uvedli dále samostatnost (26,3 %) a soustředěnost (18,4 %).

Tab. 29 – Oblast sociální

Stupnice pro výběr přínosu povinné předškolní docházky	Oblast tělesná	Absolutní četnost (SŠ)	Relativní četnost (%) (SŠ)	Absolutní četnost (VOŠ)	Relativní četnost (%) (VOŠ)	Absolutní četnost (VŠ)	Relativní četnost (%) (VŠ)
1 - největší	Respektování pravidel	5	13,1 %	1	50 %	4	40 %

2	Respektování í druhých	6	15,8 %	1	50 %	2	20 %
3	Spolupráce	2	5,3 %	0	0 %	2	20 %
4	Komunikace	2	5,3 %	0	0 %	2	20 %
5 - nejmenší	Začlenění do kolektivu	23	60,5 %	0	0 %	0	0 %
Celkem		38	100 %	2	100 %	10	100 %

Graf 29 Přínos povinné předškolní docházky v oblasti sociální

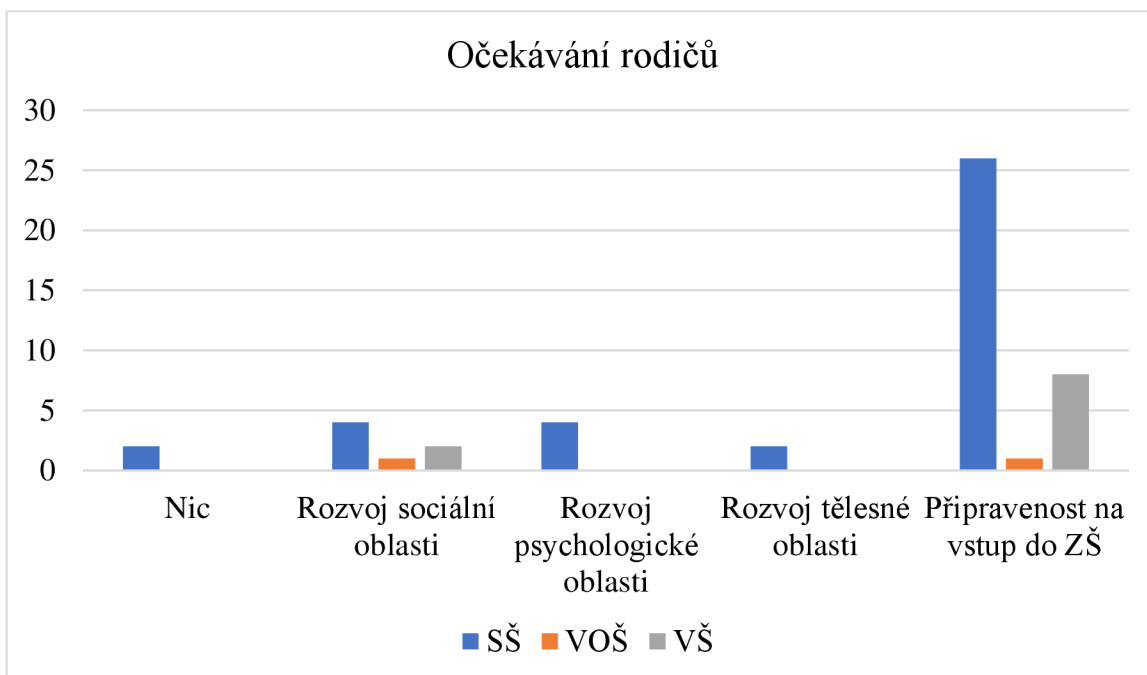
Položka č. 5 - Co očekáváte od předškolního zařízení s ohledem na povinnou předškolní docházku, popřípadě co Vám v připravenosti na vstup do ZŠ chybí?

Tab. 30

Očekávání rodičů	Absolutní četnost (SŠ)	Relativní četnost (%) (SŠ)	Absolutní četnost (VOŠ)	Relativní četnost (%) (VOŠ)	Absolutní četnost (VŠ)	Relativní četnost (%) (VŠ)
Nic	2	5,3 %	0	0 %	0	0 %

Rozvoj sociální oblasti	4	10,5 %	1	50 %	2	20 %
Rozvoj psychologické oblasti	4	10,5 %	0	0 %	0	0 %
Rozvoj tělesné oblasti	2	5,3 %	0	0 %	0	0 %
Připravenost na vstup do ZŠ	26	68,4 %	1	50 %	8	80 %
Celkem	38	100 %	2	100 %	10	100 %

Graf 30 Očekávání rodičů

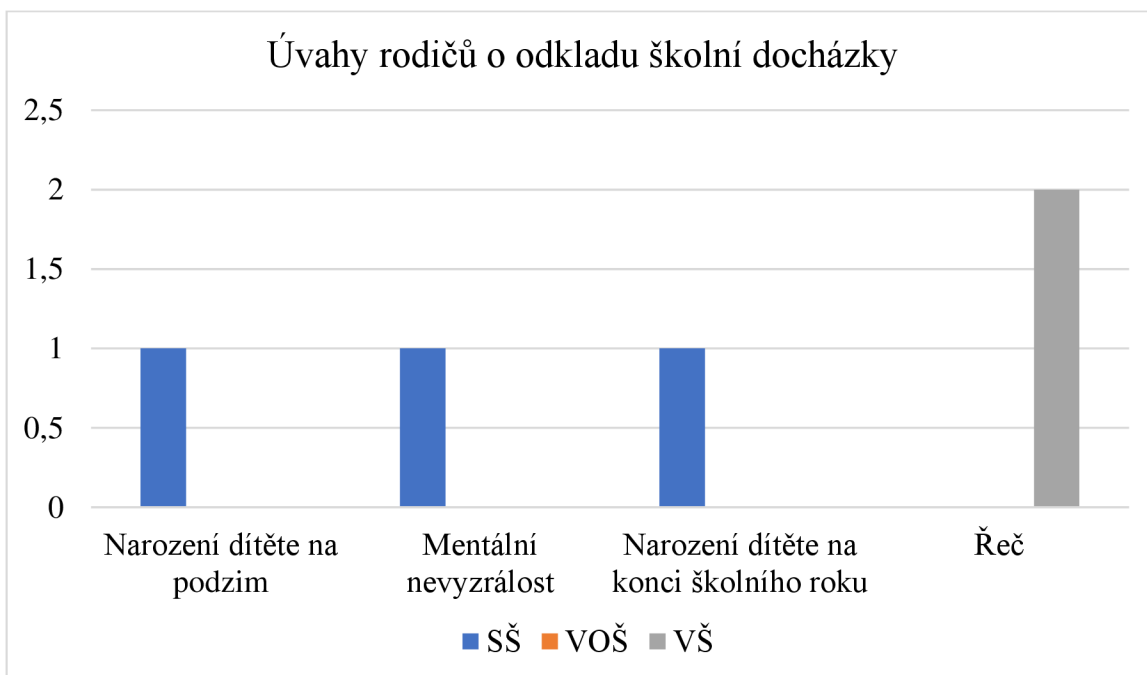
Položka č. 6 - Uvažujete o odkladu školní docházky?

Tab. 31

Úvahy rodičů o odkladu	Absolutní četnost (SŠ)	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost (VOŠ)	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost (VŠ)	Relativní četnost (%)

		(SŠ)		(VOŠ)		(VŠ)
Odpověď NE	35	92,1 %	2	100 %	8	80 %
Odpověď ANO	3	7,9 %	0	0 %	2	20 %
Narození dítěte na podzim	1	2,6 %	0	0 %	0	0 %
Mentální nevyzrálост	1	2,6 %	0	0 %	0	0 %
Narození dítěte na konci školního roku	1	2,6 %	0	0 %	0	0 %
Řeč	0	0 %	0	0 %	2	20 %
Celkem	38	100 %	2	100 %	10	100 %

Graf 31 Úvahy rodičů o odkladu školní docházky

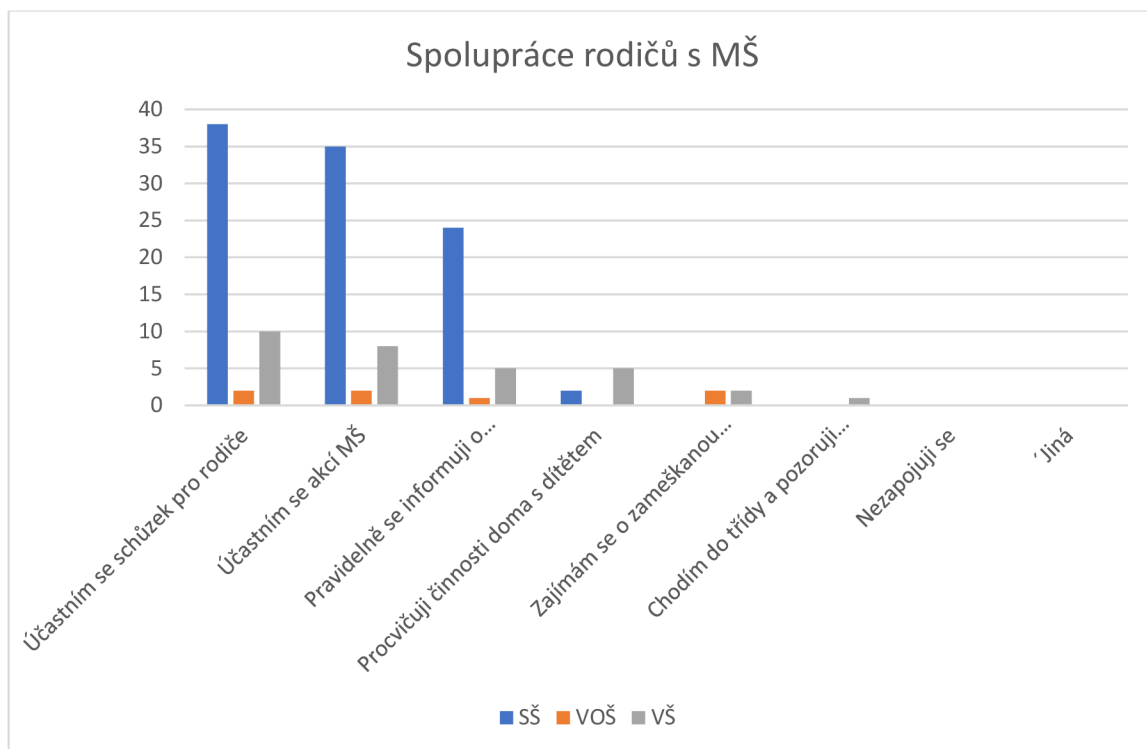
Položka č. 7 - Jakým způsobem spolupracujete s MŠ v rámci povinné předškolní docházky?

Tab. 32

Spolupráce rodičů s MŠ	Absolutní četnost (SŠ)	Relativní četnost (%) (SŠ)	Absolutní četnost (VOŠ)	Relativní četnost (%) (VOŠ)	Absolutní četnost (VŠ)	Relativní četnost (%) (VŠ)

Účastním se schůzek pro rodiče	38	100 %	2	100 %	10	100 %
Účastním se akcí MŠ	35	92,1 %	2	100 %	8	80 %
Pravidelně se informuji o vzdělávacích výsledcích dítěte	24	63,1 %	1	50 %	5	50 %
Procvičuji činností doma s dítětem	2	5,3 %	0	0 %	5	50 %
Zajímám se o zameškanou vzdělávací nabídku	0	0 %	2	100 %	2	20 %
Chodím do třídy a pozoruji výchovně-vzdělávací činnost	0	0 %	0	0 %	1	10 %
Nezapojuji se	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Jiná (uveďte)	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Celkem	38	100 %	2	100 %	10	100 %

Graf 32 *Spolupráce rodičů s MŠ*

Komentář:

Všichni rodiče odpověděli, že se účastní schůzek pro rodiče. Z grafu je patrné, že 2 rodiče s vysokoškolským vzděláním jsou ve spolupráci s mateřskou školou velmi aktivní. Mimo účasti na schůzkách a akcích se také zajímají o vzdělávací výsledky dítěte, o zameškanou vzdělávací nabídku, procvičují s dítětem činnosti, které mu nešly. Taktéž se účastní výchovně-vzdělávacích činností během dne, což může být pro některé pedagogy nepříjemné a dle mého názoru to může narušit celkový průběh řízené činnosti.

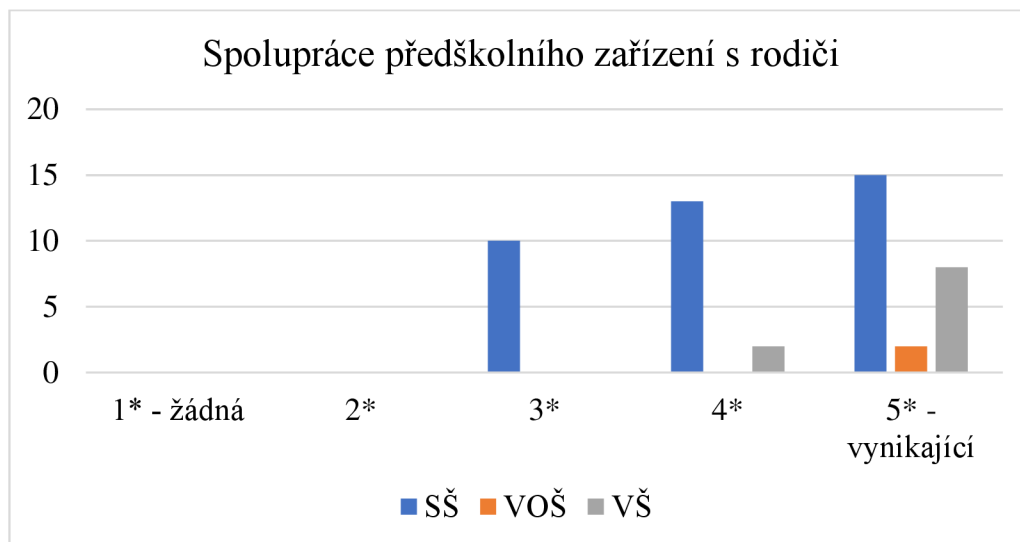
Položka č. 8 - Ohodnoťte na škále 1-5 spolupráci předškolního zařízení s Vámi.

Tab. 33

Stupnice spolupráce MŠ s rodiči	Absolutní četnost (SŠ)	Relativní četnost (%) (SŠ)	Absolutní četnost (VOŠ)	Relativní četnost (%) (VOŠ)	Absolutní četnost (VŠ)	Relativní četnost (%) (VŠ)
1* - žádná	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2*	0	0 %	0	0 %	0	0 %
3*	10	26,3 %	0	0 %	0	0 %
4*	13	34,2 %	0	0 %	2	20 %

5* - vynikající	15	39,5 %	2	100 %	8	80 %
Celkem	38	100 %	2	100 %	10	100 %

Graf 33 Spolupráce předškolního zařízení s rodiči

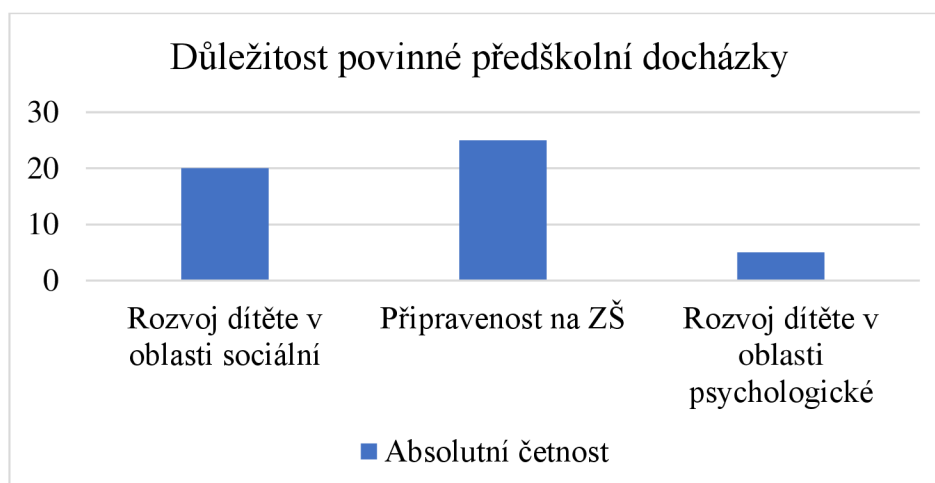
5.5 Výsledky jednotlivých položek

Položka č. 1 - Považujete povinnou předškolní docházku za důležitou?

Tab. 34

Důležitost povinné předškolní docházky	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Odpověď ANO	50	100 %
Odpověď NE	0	0 %
Odpověď NEVÍM	0	0 %
<i>Rozvoj dítěte v oblasti sociální</i>	20	40 %
<i>Připravenost na základní školu</i>	25	50 %
<i>Rozvoj dítěte v oblasti psychologické</i>	5	10 %
Celkem	50	100 %

Graf 34 *Důležitost povinné předškolní docházky*

Komentář:

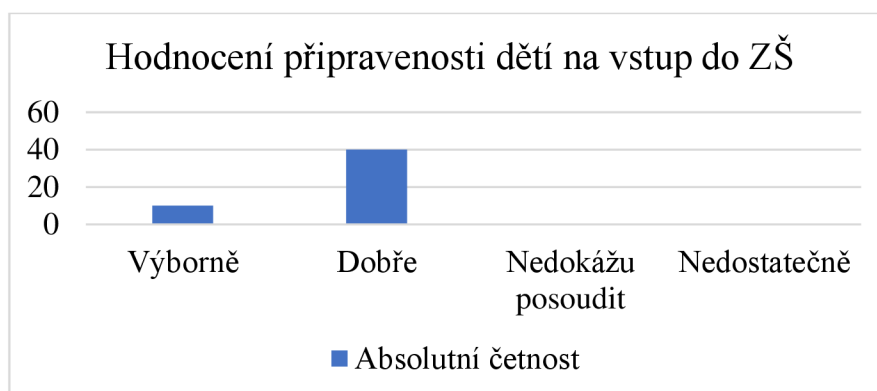
Všichni respondenti odpověděli, že povinnou předškolní docházku považují za důležitou. 40 % rodičů ji považuje za důležitou z důvodu rozvíjení dítěte v oblasti sociální. Konkrétně odpovídali, že se dítě v mateřské škole seznamuje s vrstevníky, uzavírá nová přátelství, začleňuje se do kolektivu, poznává nové prostředí, kterému se musí přizpůsobit. Nejvíce, tedy 50 % dotazovaných odpovědělo, že je docházka důležitá z důvodu připravenosti dítěte na základní školu. 10 % rodičů uvedlo důvod rozvíjení dítěte v oblasti psychologické, přičemž nejvíce zmiňovali rozvoj komunikačních schopností, soustředěnosti a samostatnosti.

Položka č. 2 – Jak hodnotíte připravenost Vašeho dítěte na vstup do ZŠ?

Tab. 35

Hodnocení připravenosti dětí	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Výborně	10	20 %
Dobře	40	80 %
Nedokážu posoudit	0	0 %
Nedostatečně	0	0 %
Celkem	50	100 %

Graf 35 Hodnocení připravenosti dětí na vstup do ZŠ

Komentář:

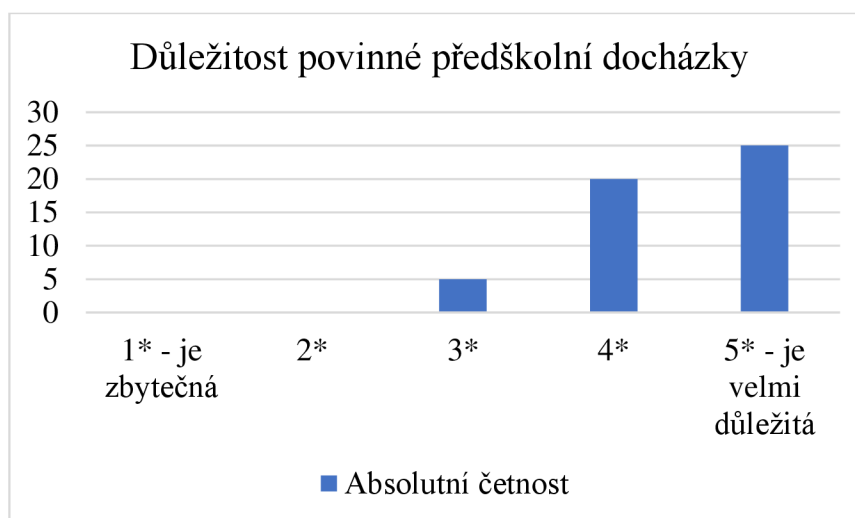
Připravenost dítěte na vstup do nového školního prostředí je velmi důležitá, jelikož se dítě musí co nejrychleji přizpůsobit novému režimu. 80 % respondentů uvedlo, že je jejich dítě na tuto změnu dobře připraveno. 20 % rodičů hodnotí připravenost výborně. Žádný rodič nezvolil možnost „nedokážu posoudit“ ani „nedostatečně“.

Položka č. 3 – *Ohodnoťte důležitost povinné předškolní docházky na škále 1-5*.*

Tab. 36

Stupnice důležitosti povinné předškolní docházky	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
1* - je zbytečná	0	0 %
2*	0	0 %
3*	5	10 %
4*	20	40 %
5* - je velmi důležitá	25	50 %
Celkem	50	100 %

Graf 36 *Důležitost povinné předškolní docházky*

Komentář:

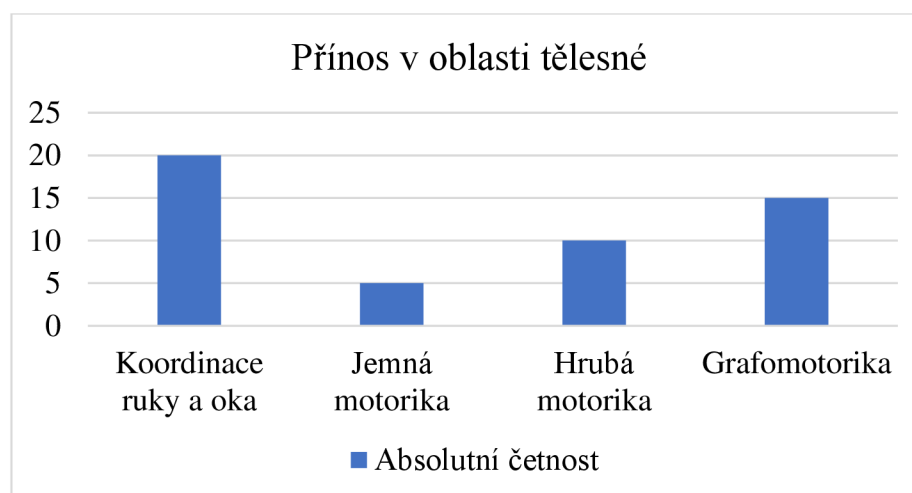
Jak už je zmiňováno v teoretické části, povinná předškolní docházka je pro dítě velmi důležitá. Díky ní se formuje osobnost jedince, dítě se zde seznamuje s vrstevníky, učí se fungovat ve společnosti druhých lidí, získává potřebné kompetence pro život a další vzdělávání. Důležitost povinné předškolní docházky si uvědomuje 50 % rodičů, kteří ji označili za velmi důležitou. 40 % dotazovaných ji ohodnotilo čtyřmi hvězdami. 10 % si není jisto, zda je povinná předškolní docházka důležitá či nikoliv.

Položka č. 4 – V čem spatřujete největší přínos povinné předškolní docházky?

Tab. 37 – Oblast tělesná

Stupnice pro výběr přínosu povinné předškolní docházky	Oblast tělesná	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
1 - největší	Ovládání koordinace ruky a oka	20	40 %
2	Zvládání jemné motoriky	5	10 %
3	Zvládání hrubé motoriky	10	20 %
4 - nejmenší	Grafomotorika	15	30 %
Celkem		50	100 %

Graf 37 Přínos povinné předškolní docházky v oblasti tělesné

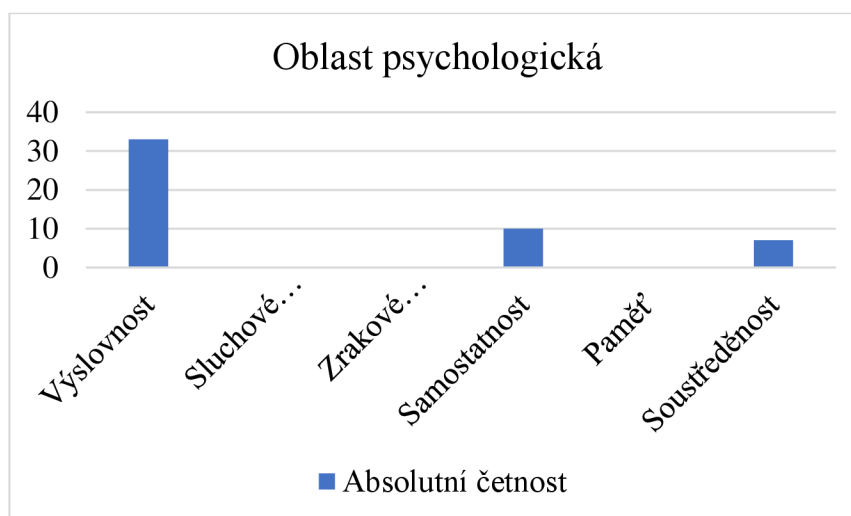
Komentář:

Zvládnutí koordinace ruky a oka je dle respondentů největším přínosem povinné předškolní docházky. Shodlo se na tom 40 % dotazovaných. 30 % uvedlo, že největším přínosem jsou grafomotorické dovednosti dítěte, neboť ty bude taktéž potřebovat pro úspěšné zvládnutí dalšího stupně vzdělávání. Dalších 20 % přisuzuje největší přínos v oblasti hrubé motoriky, která je důležitá nejen pro správné držení těla, koordinaci pohybů, ale také pro rozvoj řeči. 10 % uvedlo jemnou motoriku, která souvisí s koordinací ruky a oka a s grafomotorikou.

Tab. 38 – Oblast psychologická

Stupnice pro výběr přínosu povinné předškolní docházky	Oblast psychologická	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
1	Výslovnost	33	66 %
2	Sluchové vnímání	0	0 %
3	Zrakové vnímání	0	0 %
4	Samostatnost	10	20 %
5	Paměť	0	0 %
6	Soustředěnost	7	14 %
Celkem		50	100 %

Graf 38 Přínos povinné předškolní docházky v oblasti psychologické

Komentář:

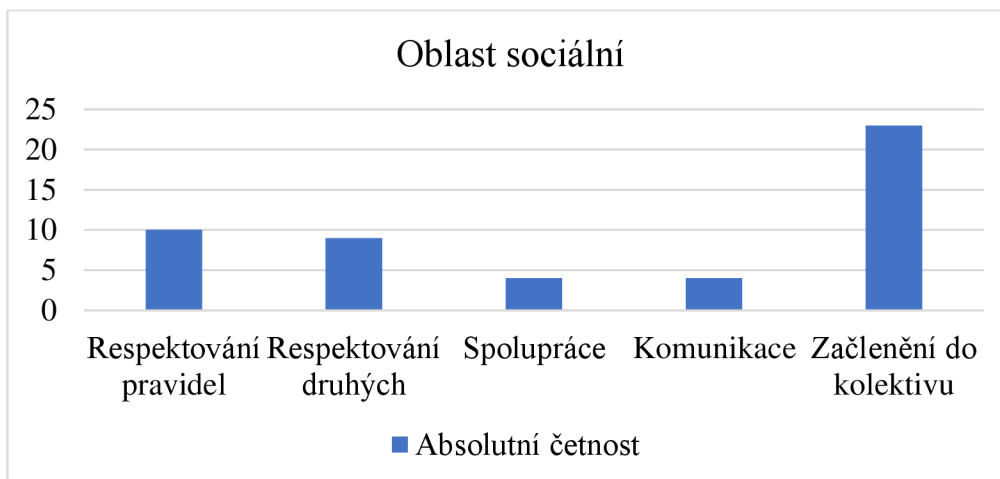
Z grafu je patrné, že žádný z respondentů nepovažuje sluchové, zrakové vnímání a paměť za největší přínos povinné předškolní docházky. 66 % rodičů uvedlo, že největším přínosem povinné předškolní docházky je správná výslovnost. Mnoho mateřských škol nabízí logopedickou prevenci, kdy procvičují s dítětem postavení mluvidel při výslovnosti jednotlivých hlásek, procvičují mimické svalstvo a motoriku jazyka. V praxi se však setkávám s tím, že někteří rodiče spoléhají pouze na mateřskou školu a doma s dítětem logopedické cvičení neprocvičují. 20 % rodičů uvádí samostatnost, což je velmi důležité pro vstup do základní školy. 14 % uvedlo soustředěnost, která je potřebná pro zvládnutí školního vyučování.

Tab. 39 – Oblast sociální

Stupnice pro výběr přínosu povinné předškolní docházky	Oblast sociální	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
1	Respektování pravidel	10	20 %
2	Respektování druhých	9	18 %
3	Spolupráce	4	8 %
4	Komunikace	4	8 %

5	Začlenění do kolektivu	23	46 %
Celkem		50	100 %

Graf 39 Přínos povinné předškolní docházky v oblasti sociální

Komentář:

46 % dotazovaných považuje začlenění dítěte do kolektivu za největší přínos povinného předškolního vzdělávání. Dítě v tomto věku potřebuje navazovat kontakt s vrstevníky a díky prostředí mateřské školy se učí respektovat pravidla společného soužití ve třídě, což považuje za důležité také 20 % respondentů. Hned na to navazuje respektování druhých, to uvádí 18 % rodičů. Spolupráce a komunikace je dle rodičů nejmenším přínosem povinného předškolního vzdělávání.

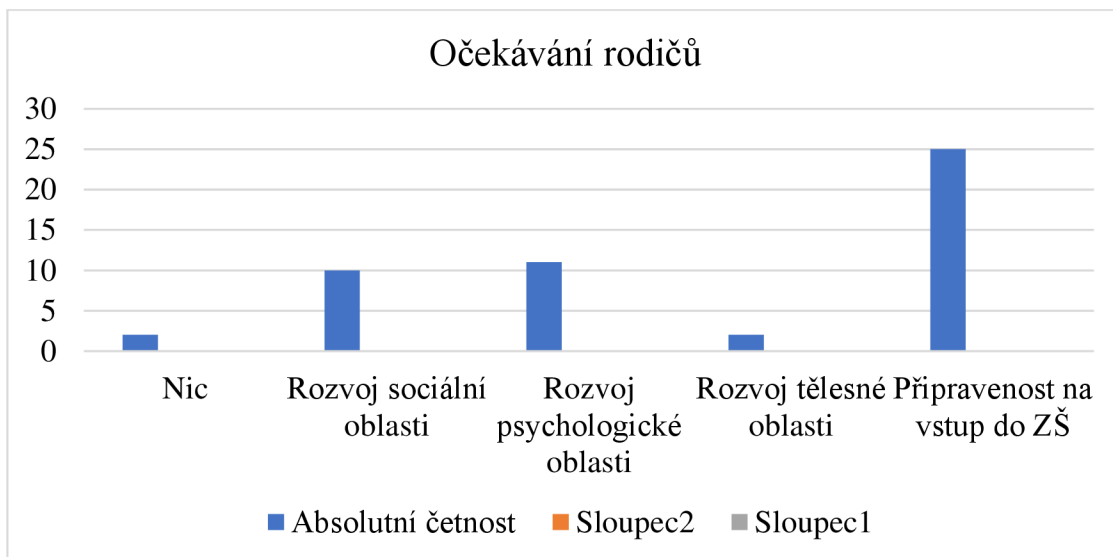
Položka č. 5 - Co očekáváte od předškolního zařízení s ohledem na povinnou předškolní docházku, popřípadě co Vám v připravenosti na vstup do ZŠ chybí?

Tab. 40

Očekávání rodičů	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Nic	2	4 %
Rozvoj sociální oblasti	7	14 %
Rozvoj psychologické oblasti	4	8 %
Rozvoj tělesné oblasti	2	4 %

Připravenost na vstup do ZŠ	35	70 %
Celkem	50	100 %

Graf 40 Očekávání rodičů

Komentář:

50 % rodičů očekává, že bude jejich dítě dostatečně připraveno na vstup do základní školy. 22 % dotazovaných očekává od předškolního zařízení rozvoj psychologické oblasti dítěte, konkrétně rozvíjení jeho řeči, pozornosti a vedení k samostatnosti. 20 % uvádí rozvoj sociální oblasti, kdy nejvíce respondentů uvedlo začlenění dítěte do kolektivu a komunikaci s ostatními vrstevníky. 4 % neočekávají od mateřské školy nic, což můžeme chápat jako naprostou spokojenost rodičů s předškolním zařízením nebo naopak jako odmítání spolupráce ze strany rodiče.

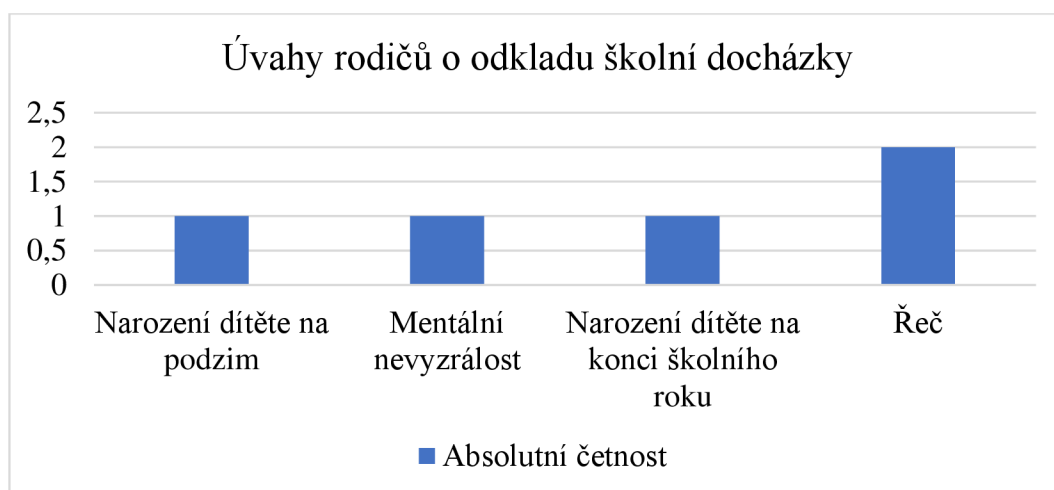
Položka č. 6 - Uvažujete o odkladu školní docházky?

Tab. 41

Úvahy rodičů o odkladu	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Odpověď NE	45	90 %
Odpověď ANO	5	10 %
Narození dítěte na podzim	1	20 %
Mentální nevyzrálost	1	20 %
Narození dítěte na konci školního roku	1	20 %
Řeč	2	40 %

Celkem	50	100 %

Graf 41 Úvahy rodičů o odkladu školní docházky

Komentář:

O odkladu školní docházky neuvažuje 90 % dotazovaných. Někteří rodiče nepovažují při zahájení školní docházky správnou výslovnost za důležitou. Neuvědomují si však, že řeč souvisí se sluchovým vnímáním, kdy dítě sluchem rozlišuje jednotlivé hlásky, které se později učí číst a psát. Avšak mezi respondenty se našlo 40 %, kteří chtějí požádat o odklad školní docházky právě z tohoto důvodu. 20 % chce odklad školní docházky z důvodu mentální nevyzrálosti, narození dítěte na konci školního roku nebo na podzim.

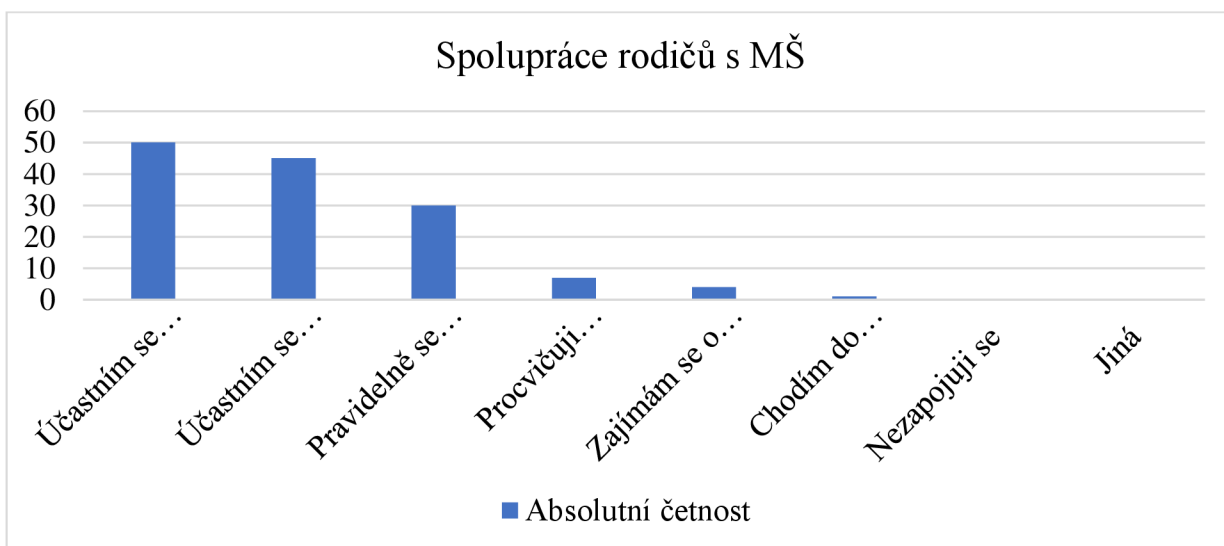
Položka č. 7 - Jakým způsobem spolupracujete s MŠ v rámci povinné předškolní docházky?

Tab. č. 42

Spolupráce rodičů s MŠ	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Účastním se schůzek pro rodiče	50	100 %
Účastním se akcí MŠ	45	90 %
Pravidelně se informuji o vzdělávacích výsledcích dítěte	30	60 %
Procvičuji činností doma s dítětem	7	14 %
Zajímám se o zameškanou vzdělávací nabídku	4	8 %

Chodím do třídy a pozoruji výchovně-vzdělávací činnost	1	2 %
Nezapojuji se	0	0 %
Jiná (uveďte)	0	0 %
Celkem		100 %

Graf 42 Spolupráce rodičů s MŠ

Komentář:

Z grafu i tabulky je patrné, že rodiče plní svou povinnost vůči spolupráci s mateřskou školou. Skoro většina dotazovaných (96 %) odpověděla, že se účastní schůzek pro rodiče. 90 % uvedlo, že se účastí akcí MŠ, což je velmi důležité pro budování pozitivního vztahu dítěte ke škole, učiteli i k rodiči. O výsledky vzdělávání svého dítěte se zajímá 60 % rodičů. V případě nedostatků s dítětem procvičuje činnosti 14 % respondentů. Překvapilo mne, že se 8 % zajímá o zameškanou vzdělávací nabídku a 2 % rodičů dochází do mateřské školy s cílem sledovat výchovně-vzdělávací činnost.

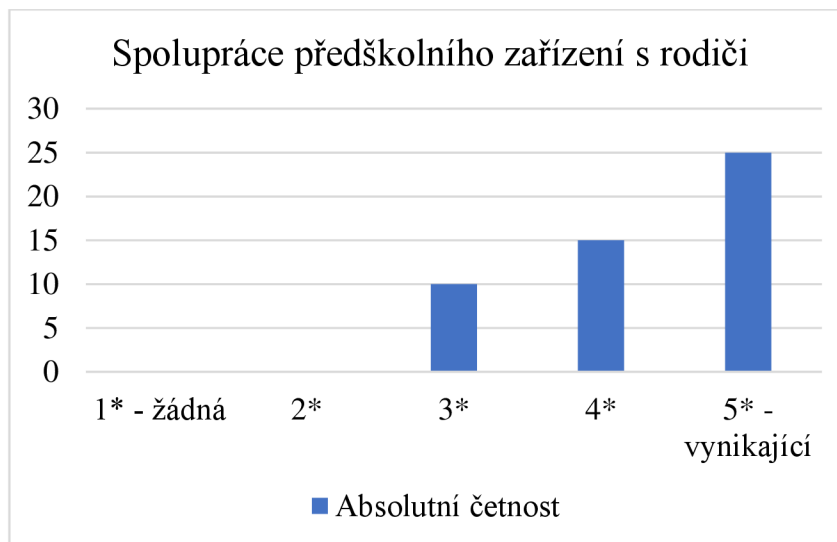
Položka č. 8 - Ohodnoťte na škále 1-5 spolupráci předškolního zařízení s Vámi.

Tab. 43

Stupnice spolupráce MŠ s rodiči	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
1* - žádná	0	0 %
2*	0	0 %
3*	10	20 %

4*	15	30 %
5* - vynikající	25	50 %
Celkem	50	100 %

Graf 43 Spolupráce předškolního zařízení s rodiči

Komentář:

Spolupráce předškolního zařízení s rodiči je nezbytně nutná nejen pro rozvoj jedince, ale také pro rodiče z důvodu informovanosti o průběhu vzdělávání jejich dítěte. Pokud jsou rodiče ochotni spolupracovat a vyslechnou si názor a doporučení pedagogů, mohou tak zlepšit adaptaci a vzdělávací výsledky dítěte. Z dotazníkového šetření plyne, že se spoluprací mateřské školy je 50 % oslovených rodičů na 100 % spokojeno a považují ji za vynikající. 30 % uvedlo, že je docela dobrá, 20 % respondentů odpovědělo třemi hvězdami, což můžeme považovat za dobrou spolupráci, která by se však mohla o něco zlepšit. Ani jedna mateřská škola nebyla označena jako nespolupracující, což je skvělý výsledek, jelikož je spolupráce s rodiči jednou z podmínek mateřské školy.

5.6 Kontrolní položky

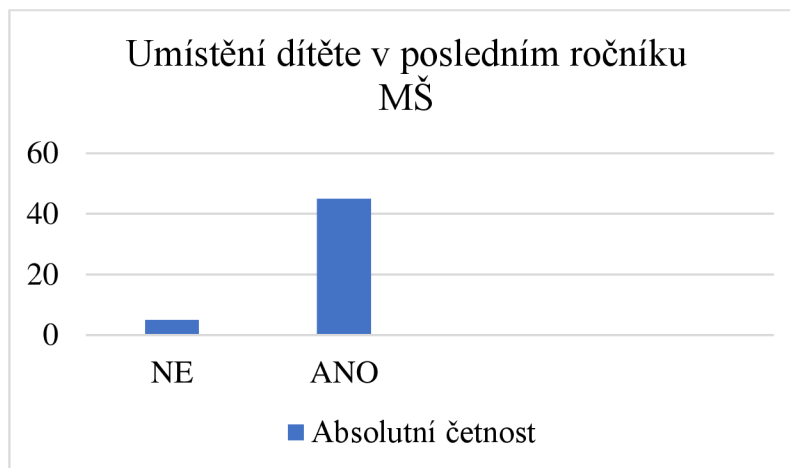
Položka č. 9 - Je Vaše dítě ve třídě s povinnou předškolní docházkou?

Tab. 44

Umístění dítěte v posledním ročníku MŠ	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Odpověď ANO	45	90 %

Odpověď NE	5	10 %
Celkem	50	100 %

Graf 44 – Umístění dítěte v posledním ročníku MŠ

Komentář:

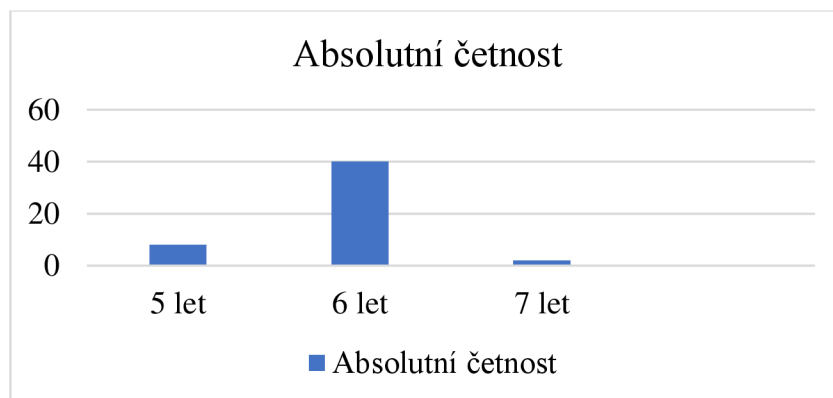
Z grafu můžeme vyčíst, že se dotazníkového šetření zúčastnilo 10 % rodičů, kteří nemají dítě ve třídě s povinnou předškolní docházkou. Zařadila jsem je také do dotazníkového šetření, jelikož bude jejich dítě nastupovat k povinné předškolní docházce v září 2023. 90 % dotazovaných má své dítě ve třídě s povinnou předškolní docházkou.

Položka č. 10 – Kolik let je Vašemu dítěti?

Tab. 45

Věk dítěte	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
5 let	8	16 %
6 let	40	80 %
7 let	2	4 %
Celkem	50	100 %

Graf 45 – Věk dítěte

Komentář:

80 % rodičů má dítě ve věku šesti let. 16 % ve věku pěti let a 4 % rodičů uvedla, že jejich dítě má 7 let, což vypovídá o tom, že již měly odklad školní docházky.

4 Diskuse

Cílem diplomové práce bylo zjistit a analyzovat výsledky dotazníku, zabývající se názory rodičovské veřejnosti na důležitost povinného předškolního vzdělávání.

Podářilo se sesbírat a analyzovat odpovědi rodičů, kteří mají své dítě v předškolním zařízení. Při dalším šetření bych doporučila oslovit více respondentů, jelikož některé odpovědi byly nejednoznačné.

Výzkumné otázky:

1. Jak hodnotí rodiče povinnou předškolní docházku ve školním roce 2022/2023?
2. V čem rodiče spatřují největší přínos povinné předškolní docházky?
3. Co rodiče od povinné předškolní docházky očekávají?

4.1 Diskuse nad výzkumnými otázkami

1. Jak hodnotí rodiče povinnou předškolní docházku ve školním roce 2022/2023?

Z dotazníkového šetření plyne, že všichni dotazovaní považují povinnou předškolní docházku za důležitou, neboť pomáhá s rozvojem v oblasti sociální. Konkrétně se začleňováním jedince do společenství druhých lidí, s respektováním pravidel společenského soužití. Nejvíce rodičů však odpověď odůvodnilo připraveností dítěte na základní školu, protože se dítě v předškolním vzdělávání rozvíjí komplexně a získává potřebné kompetence ke zvládnutí dalšího stupně vzdělávání. Povinnou předškolní docházku označilo 50 % respondentů jako velmi důležitou. Nikdo z dotazovaných neuvedl méně jak tři hvězdičky důležitosti, což vypovídá o tom, že je dle rodičů povinná předškolní docházka v životě dítěte potřebná.

2. V čem rodiče spatřují největší přínos povinné předškolní docházky?

Přínos povinné předškolní docházky byl rozdělen do tří oblastí, tj. oblast tělesná, psychologická a sociální. V oblasti tělesné uvedlo 40 % rodičů vizuomotorickou koordinaci, tedy koordinaci ruky a oka. Jedná se o souhru ruky a oka při manipulování s různými předměty, při kreslení, psaní a vedení čar, což je důležité pro úspěšné zvládnutí základní školy. S tím souvisí také grafické vyjádření dítěte, tedy grafomotorika, kterou označilo 30 % rodičů jakožto největší přínos v této oblasti. V oblasti psychologické neoznačil žádný z respondentů jako největší přínos zrakové a sluchové vnímání. Což je zvláštní, protože právě zrak souvisí s výše zmiňovanou vizuomotorikou. Sluch je taktéž

důležitou součástí úspěšnosti dítěte, jelikož jej potřebuje ke sluchovému rozeznávání hlásek, které se později ve škole učí číst a psát. S tím souvisí řeč dítěte a správná výslovnost, kterou považuje 66 % respondentů za největší přínos v oblasti psychologické. V grafu 39 si můžeme všimnout, že v oblasti sociální považuje 46 % dotazovaných za největší přínos povinného předškolního vzdělávání začlenění dítěte do kolektivu. Dítě potřebuje ke hře kamarády. Důvodem je rozvíjení prosociálního chování, sociální citlivosti, tolerance, respektu, rozvoj komunikačních schopností a dovedností. Dítě má potřebu žít ve společenství druhých lidí a je důležité, aby se cítilo mezi ostatními dobře, protože to má obrovský vliv na jeho další rozvoj.

3. Co rodiče od povinné předškolní docházky očekávají?

Polovina rodičů očekává, že bude jejich dítě díky povinné předškolní docházce dostatečně připraveno na vstup do základní školy a úspěšně zvládne tento stupeň vzdělávání. 90 % rodičů neuvažuje o odkladu školní docházky, což vypovídá o tom, že je povinné předškolní vzdělávání ve školním roce 2022/2023 na skvělé úrovni. 22 % dotazovaných očekává rozvoj psychologické oblasti, konkrétně rozvoj řeči. Mnoho mateřských škol zařazuje do vzdělávací nabídky logopedickou prevenci. Z mého pohledu většina rodičů spoléhá pouze na mateřskou školu, že naučí dítě mluvit, ale přitom zapomíná na své povinnosti, především na zabezpečování výchovy a vzdělávání. Aby byly odstraněny nedostatky v řečovém projevu, musí rodiče doma s dítětem poctivě, několikrát denně trénovat. Mnoho rodičů však spoléhá pouze na mateřskou školu a doma s dítětem nic neprocvičuje. Pokud tedy logopedická prevence nestačí, měl by rodič kontaktovat klinického logopeda a zajistit dítěti dostatečný rozvoj v této oblasti. Je důležité zmínit, že aby byly děti na základní školu dobře připraveny, musí rodiče s mateřskou školou plně spolupracovat. Rodiče i pedagogové mají mnoho způsobů, jak navazovat úspěšnou spolupráci. Formou denních rozhovorů mohou rodiče sdílet s pedagogy své poznatky, informovat se o vzdělávacích výsledcích dítěte, aby byly případné nedostatky díky domácímu procvičování odstraněny. Na druhou stranu pro pedagoga je taktéž důležité znát individuální vývoj a potřeby dětí, aby docházelo díky vhodně zvolené vzdělávací nabídce k optimálnímu rozvoji ve všech oblastech.

Závěr

Jak už bylo zmíněno, povinná předškolní docházka má významný vliv na rozvoj osobnosti dítěte. V životě se dítě neobejde bez potřebných kompetencí, které získá právě v tomto věku. Musí se totiž naučit žít ve společenství druhých lidí, respektovat pravidla, řešit různé problémy, se kterými se může v každodenním životě setkat.

Cílem práce bylo formou dotazníkového šetření zjistit názory rodičovské veřejnosti na důležitost povinného předškolního vzdělávání, což se podařilo. Rodiče ji považují za důležitou a očekávají, že díky povinné předškolní docházce budou děti dostatečně připraveny na zvládnutí dalšího stupně vzdělávání. Největším přínosem povinného předškolního vzdělávání je podle rodičů vizuomotorická koordinace, řeč a začlenění dítěte do kolektivu. Mateřské školy by se mohly zamyslet, zda dostatečně rozvíjí zrakové a sluchové vnímání dětí, jelikož žádný z rodičů nevidí přínos povinné předškolní docházky právě v těchto oblastech. Respondenti pocházející z města vidí největší přínos v přípravě dětí na vstup do školy, naopak z vesnice považují za největší přínos rozvoj sociální oblasti. Povinné předškolní vzdělávání vede podle všech rodičů k dostatečné přípravě dětí na vstup do základní školy. Avšak záleží vždy na vzájemné spolupráci, která je dle výzkumného šetření lepší ve vesnických mateřských školách.

Rodiče i pedagogové by si měli uvědomit, že právě spolupráce je základní kamenem úspěchu. Rodič by měl vést dítě k budování pozitivního vztahu ke škole, měl by se o ní i zaměstnancích vyjadřovat v dobrém slova smyslu, jelikož dítě všechno vnímá. To samé platí i o předškolním zařízení, které by mělo respektovat výchovu v rodině, vytvářet vhodné podmínky pro spolupráci a být pro rodiče i děti oporou.

Seznam literatury

BARNETT W. S., *Preschool Education and Its Lasting Effects: Research and Policy Implications*. Great Lakes Center for education research and practice. 2008. Dostupné z: https://greatlakescenter.org/docs/Policy_Briefs/Barnett_EarlyEd.pdf

BYTEŠNÍKOVÁ, Ilona. *Komunikace dětí předškolního věku*. Praha: Grada, 2012. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3008-0.

DANDOVÁ, Eva, Jana KROPÁČKOVÁ, Hana NÁDVORNÍKOVÁ, Daniela PRAVCOVÁ a Irena PŘÍKAZSKÁ. *Školní zralost a odklady školní docházky*. Praha: Raabe, [2018]. Školní zralost. ISBN 9788074963735.

GROMNICA, Rostislav. *Kapitoly z pedagogiky pro střední školy*. Ostrava: Montanex, 2010. ISBN 9788072253265.

KOLLÁRIKOVÁ, Zuzana a Branislav PUPALA, ed. *Předškolní a primární pedagogika*. Praha: Portál, 2001. ISBN 8071785857.

KOŤÁTKOVÁ, Soňa. *Dítě a mateřská škola*. Praha: Grada, 2008. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1568-1.

KOŤÁTKOVÁ, Soňa. *Dítě a mateřská škola: co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. Pedagogika (Grada). ISBN 9788024744353.

§ 33 zákona č. 561/2004 Sb. školský zákon - znění od 01.02.2022. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561#p33>

KRYČOVÁ, Marta. *Činnosti k rozvoji řečových dovedností dětí v předškolním vzdělávání*. Praha: Raabe, [2018]. ISBN 9788074963766.

LINDNER, Ulrike. *Pozor, rodiče ve školce!: typické konflikty s rodiči a jak s nimi zacházet*. Přeložil Alena BEZDĚKOVÁ. Praha: Portál, 2019. ISBN 9788026215219.

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice. Bílá kniha [online] Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2001. ISBN 80-211-0372-8 Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/bila-kniha-narodni-program-rozvoje-vzdelani-v-cr>

OPRAVILOVÁ, Eva. *Předškolní pedagogika*. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 9788024751078.

- OTEVŘELOVÁ, Hana. *Školní zralost a připravenost*. Praha: Portál, 2016. ISBN 9788026210924.
- PRŮCHA, Jan a Soňa KOŤÁTKOVÁ. *Předškolní pedagogika: učebnice pro střední a vyšší odborné školy*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0495-4.
- PRŮCHA, Jan a Soňa KOŤÁTKOVÁ. *Předškolní pedagogika: učebnice pro střední a vyšší odborné školy*. Praha: Portál, 2013, str. 110. ISBN 978-80-262-0495-4.
- PRŮCHA, Jan. *Předškolní dítě a svět vzdělávání: přehled teorie, praxe a výzkumných poznatků*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-323-5.
- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* [online]. Praha: MŠMT ČR 2021, str. 6 [cit. 17.4.2023]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/56051/>
- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* [online]. Praha: MŠMT ČR 2021 [cit. 17.4.2023]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/56051/>
- RÝDL, Karel a Eva ŠMELOVÁ. *Vývoj institucí pro předškolní výchovu (1869-2011)*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 9788024430331.
- SPLAVCOVÁ, Hana a Jana KROPÁČKOVÁ. *Vzdělávání dětí od dvou let v MŠ*. Praha: Portál, 2016. ISBN 9788026210429.
- SYSLOVÁ, Zora. *Autoevaluace v mateřské škole: cesta ke kvalitě vzdělávání*. Praha: Portál, 2012. ISBN 9788026201830.
- ŠMELOVÁ, Eva a Michaela PRÁŠILOVÁ. *Didaktika předškolního vzdělávání*. Praha: Portál, 2018, str. 99. ISBN 9788026213024
- ŠMELOVÁ, Eva. *Mateřská škola: teorie a praxe I*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004. ISBN 80-244-0945-3.
- ŠMELOVÁ, Eva. *Mateřská škola: teorie a praxe I*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004, str. 113. ISBN 80-244-0945-3.
- ŠMELOVÁ, Eva. *Mateřská škola: teorie a praxe I*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004, str. 116. ISBN 80-244-0945-3.
- ŠMELOVÁ, Eva. *Mateřská škola: teorie a praxe I*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004, str. 114. ISBN 80-244-0945-3.

URBANOVSÁ, Eva. *Školní připravenost pohledem speciálního pedagoga*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2019. ISBN 978-80-244-5660-7.

URBANOVSÁ, Eva. *Školní připravenost pohledem speciálního pedagoga*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2019, str. 56. ISBN 978-80-244-5660-7.

URBANOVSÁ, Eva. *Školní připravenost pohledem speciálního pedagoga*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2019, str. 17. ISBN 978-80-244-5660-7.

VALIŠOVÁ, Alena, Hana KASÍKOVÁ a Miroslav BUREŠ. *Pedagogika pro učitele. 2., rozš. a aktualiz. vyd.* Praha: Grada, 2011, str. 333. Pedagogika (Grada). ISBN 9788024733579.

VETEŠKA, Jaroslav a Michaela TURECKIOVÁ. *Kompetence ve vzdělávání*. Praha: Grada, 2008. Pedagogika (Grada). ISBN 9788024717708.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Anonymní dotazník pro rodiče

**Anonymní dotazník pro rodiče
„Názory rodičů na povinnou předškolní docházku“**

Dobrý den.

Jsem studentkou navazujícího magisterského studia Pedagogické fakulty v Olomouci, obor Předškolní pedagogika. Piši závěrečnou práci na téma „**Povinná předškolní docházka z pohledu rodičů.**“ Mým záměrem je zjistit názor Vás rodičů, na přínos povinné předškolní docházky.

Předem děkuji za vyplnění dotazníku,
lic. Natálie Obadalová

1. Považujete povinnou předškolní docházku za důležitou?

a) Ano (prosím odůvodněte)

b) Ne (prosím odůvodněte)

c) Nevím

2. Jak hodnotíte připravenost Vašeho dítěte na vstup do ZŠ?

- a) Výborně
- b) Dobře
- c) Nedostatečně
- d) Nedokážu posoudit

3. Ohodnoťte důležitost povinné předškolní docházky na škále 1-5.

1* = je zbytečná, 5* = je velmi důležitá

4. V čem spatřujete největší přínos povinné předškolní docházky?

A. V oblasti tělesné (Seřadte podle důležitosti 1-4)

- Ovládání koordinace ruky a oka
- Zvládání jemné motoriky
- Zvládání hrubé motoriky
- Grafomotorika

B. V oblasti psychologické (Seřadte podle důležitosti 1-6)

- Paměť
- Soustředěnost
- Správná výslovnost
- Samostatnost
- Sluchové vnímání
- Zrakové vnímání

C. V oblasti sociální (Seřadte podle důležitosti 1-5)

- Začlenění se do kolektivu
- Komunikace s ostatními
- Respektování druhých (*autority, vrstevníků*)
- Respektování pravidel
- Spolupráce

5. Co očekáváte od předškolního zařízení s ohledem na povinnou předškolní docházku, popřípadě co Vám v připravenosti na vstup do ZŠ chybí?

6. Uvažujete o odkladu školní docházky?

a) Ano (*prosím odůvodněte*)

b) Ne

7. Jakým způsobem spolupracujete s MŠ v rámci povinné předškolní docházky?
(*Vyberte jednu nebo více možností*)

- a) Doma s dítětem procvičuji, co mu v mateřské škole nešlo (jemná motorika, grafomotorika, logopedické cvičení, pracovní listy, zrakové a sluchové vnímání..)
 - b) Pravidelně se informuji o vzdělávacích výsledcích svého dítěte
 - c) Účastním se akcí MŠ
 - d) V případě absence mého dítěte se zajímám o zameškanou vzdělávací nabídku
 - e) Účastním se schůzek pro rodiče
 - f) Využívám možnosti být přítomen/přítomna ve třídě a pozoruji výchovně vzdělávací činnost
 - g) Nezapojuji se
 - h) Jiná (*napište*):
-

8. Ohodnoťte na škále 1-5 spolupráci předškolního zařízení s Vámi:

1* = žádná, 5* = vynikající

9. Je Vaše dítě ve třídě s povinnou předškolní docházkou?

- a) Ano
- b) Ne

10. Kolik let je Vašemu dítěti?

- a) 5 let
- b) 6 let
- c) 7 let

11. Mateřská škola, do které dítě dochází je:

- a) Na vesnici
- b) Ve městě

12. Jaký je Váš věk?

- a) 21-30 let
- b) 31-40 let
- c) 41-50 let
- d) 51 a více let

13. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) Základní
- b) Střední (s vyučením/bez vyučení, s maturitou/bez maturity, odborné/neodborné)
- c) Vyšší odborné
- d) Vysokoškolské

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku.

Místo pro případné připomínky:

ANOTACE

Jméno a příjmení:	lic. Natálie Obadalová
Katedra:	Katedra primární pedagogiky
Vedoucí práce:	prof. PhDr. Eva Šmelová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2023

Název práce:	Povinná předškolní docházka z pohledu rodičů
Název v angličtině:	Parents view on compulsory preschool attendance
Anotace práce:	Diplomová práce se zabývá názory rodičů na důležitost povinné předškolní docházky. V teoretické části práce popisuje předškolní vzdělávání s aktuální legislativou, vymezuje pojem rodina, zabývá se spoluprací mateřské školy s rodinou a popisuje tematickou zprávu České školní inspekce. Empirická část se zabývá analýzou názorů rodičů na povinné předškolní vzdělávání.
Klíčová slova:	předškolní vzdělávání, povinná předškolní docházka, rodinná výchova, spolupráce
Anotace v angličtině:	This thesis is focused on parent's views on the importance of compulsory preschool attendance. The theoretical part of this thesis describes preschool education with the current legislation defines the concept of family, looks into the cooperation between nursery and family and describes thematic report of the Czech school inspection. The empirical part is focused on the analysis of parent's views on preschool education.
Klíčová slova v angličtině:	preschool education, compulsory preschool attendance, family education, cooperation
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1 – Anonymní dotazník pro rodiče
Rozsah práce:	92 s.
Jazyk práce:	český